

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΑ

Ἐν Ἀθήναις	Δραχ. γ. 4.
Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις	» « 5.
Ἐν τῷ ἔξω-εξωτερικῷ	» « 8.

ΟΥΔΕΝΙ ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Διατριβαὶ μὴ ἀπάδουσαι τῷ σκοπῷ τοῦ φύλλου δημοσιεύονται δωρεάν.
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΤΟΣ Α΄. — ΑΘΗΝΗΣ 15 ΜΑΙΟΥ 1881. — ΑΡΙΘ. 18

Η ΜΝΗΜΗ

Ἡ μνήμη οὐκ ἔστιν, ὡς περ πολλοὶ φρονοῦσι, ἰδιότης καθαρῶς μηχανικῆ, εἶδος φωτογραφικοῦ μηχανήματος, ἐνῶ τὰ ἀντικείμενα ἐκτυποῦνται ἢ οὐ καθόσον ἢ πλᾶξ ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἥττον πρερσκευασμένη ἐστὶ εἶναι ἰδιότης δριῶσα καὶ δεκτικὴ τελειοποιήσεως. Λέγουσιν ἐνίοτε ἀσκησον τὴν μνήμην· ἔστω! ἀλλ' ἡ ἀσκησις τῆς μνήμης διαφέρει τῆς διὰ τῆς γυμναστικῆς ἀσκήσεως τῶν μυῶνων· ὅπως ἐνδυναμώσωμεν, ἀπυλῶμεν ταύτην, δέον ὅπως τῇ διανοίᾳ καὶ αἰσθητικότητι προσεταιρισώμεν. Μνησθῶμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ταύτην ὡς μίαν τῶν μουσῶν, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς χοροῖς, οὓς αἱ ἐννέα ἀδελφὰ ἐποίουν πρὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἡ Εὐτέρπη καὶ Ἐρχτὼ εἰκονίζοντο στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς Μνημοσύνης.

Paulo majora conamus.

Καλῶς μνηθάνειν ἔστι ταχέως μνηθάνειν καὶ ἐπὶ μικρὸν τηρεῖν ἐν τῇ μνήμῃ. Πῶς τὸ διπλοῦν τοῦτο ἀποτέλεσμα ἐπιτυγχάνεται;

Ἴδου ἐνώπιον ἡμῶν τεμάχιον πεζογραφίας ἢ ποιήσεως, ὅπερ δέον ὑψηλῇ τῇ φωνῇ ἀπαγγεῖλαι. Πόθεν ἀρξόμεθα; Ἐπιληφθησόμεθα πᾶρχυτα τῆς κατὰ λέξιν, γραμμῆν, στίχον σπουδῆς, καὶ οὕτω τὴν πρώτην φράσιν μνηθόντες, σπουδάσωμεν τὴν δευτέραν; Ἡ ὁδὸς αὕτη ἢ τῶν μαθητῶν ἔστι, ἥτοι ἡ μικροτέρη. Ἡ βραχυτέρη—καὶ τοῦτο ἴσως ἐκπλήξῃ ὑμᾶς—εἶναι ἡ νοερὰ ἀνάγνωσις τοῦ συνόλου· μὴ ἀσχοληθῆτε τὸ πρῶτον περὶ τὰς λέξεις, ἀλλ' ἐρευνήσατε τὴν σύνθεσιν τοῦ τεμαχίου, τὴν διεύθυνσιν τῶν ἰδεῶν· ἴδατε πόθεν ὁ συγγραφεὺς ἀρχεται καὶ ποῦ καταλήγει. Ἐντυπώσατε ἐν τῷ πνεύ-

ματι ὑμῶν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς σελίδος, ἢ ἀναγινώσκετε, τὸν τρόπον καθ' ὃν αἱ γενικαὶ γραμμαὶ ἀπεικονίζονται ἐν τῇ μνήμῃ ὑμῶν καὶ τοποθετοῦνται ἐν αὐτῇ δίκην σχεδιαγράμματος δυνατὸν εἰπεῖν σκελετοῦ. Ἀναμφιβόλως, ἡ προκαταρκτικὴ αὕτη ἐργασία ἀναλίσκει χρόνον τινά, ἐπεὶδὴ πρόκειται οὐχὶ περὶ ταχεῖς ἀναγνώσεως, ἀλλὰ περὶ βραδείας, ἐσκεμμένης, καθὴν ὁ ἀναγνώστης σταματᾷ, ἢ ἐπαναρχίζει, ἐνίοτε δὲ στρέφεται καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος ἀντὶ τῆς θεωρηθῆ ἀπωλεσθεῖς, θεωρητέος κερδηθεῖς. Πῶς τοῦτο; Ἐπειδὴ, ἔμα ἀρχίζετε τὴν τοιαύτην ἀνάγνωσιν, αἱ φράσεις καὶ λέξεις ἀντὶ τῆς συσσωρευθῶσι τυχαίως ἐν τῇ κεφαλῇ ὑμῶν, λαμβάνουσιν ἀρ' ἐκυτῶν τὴν θέσιν, ἢν ὁ εἰρμός τῶν ἰδεῶν ὀρίζει αὐταῖς· ὁμοιάζει τὸ τοιοῦτον πρὸς πλάσιον συγκαλοῦν καὶ συγκρατοῦν ταύτας.

Ἴδατε τοὺς μαθητὰς πῶς μνηθάνουσι τὰ μαθήματά των; Τί πράττουσι; Ἐπαναλαμβάνουσι μηχανικῶς ἐκάστην λέξιν εἰκοσάκις συνεχῶς μέχρις οὗ ἐμβυθίσωσιν αὐτὴν ἐν τῷ κρανίῳ, οἷονεὶ πλήττοντες ταύτην διὰ τῆς σκεπάρνης. Ἐργάζονται τὰ χεῖλη, ἢ φωνή, ἀλλ' ὁ νοῦς ἀπεσι. Πράξατε λοιπὸν τὸ ἀντίθετον. Ἡ παρατήρησις, ἡ ἔρευνα, ἡ κριτικὴ, ὁ θαυμασμός ἔπλωσαν δρώντες τῆς μνήμης; ὑμῶν ἀρωγοί. Σπουδάζοντες φράσιν τινα ἐρευνήσατε τὴν σύνθεσιν ταύτης. Σπουδάζοντες τὰς λέξεις, πρρατηρήσατε τὴν θέσιν, τὴν ἀξίαν, τὴν δύναμιν, τὸν φθόγγον τὸν τόνον· ἐπεὶδὴ ὁ τόνος προσηλοῖ τὴν λέξιν ἐπὶ τε τοῦ ὠτὸς καὶ πνεύματος. Ἀναγινώσκοντες τεμάχιον ποιήσεως, ἐρευνήσατε τὸν ῥυθμὸν, τὸ μέτρον. Ἐὰν εἰλικύσθητε ὑπὸ τοῦ κάλλους στροφῆς τινος ἢ ἐκφράσεως; ἢ

καλλονή αὐτῆ ἀναλυομένη, ἀπολαμβανομένη προσηλοῦ ὡς διὰ χρυσοῦ ἤλου τὴν ἔκφρασιν ἢ εὐροφήν ταύτην ἐν τῇ μνήμῃ ὑμῶν. Καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα τεμαχίου τινὸς χρησιμοποίησατε ὑπὲρ τῆς ἀπομνημονεύσεως. Οὐδὲν μᾶλλον τῆς ὑψηλῆ τῆ φωνῆ σπουδῆς φωτίζει ὑμᾶς ἐπὶ τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ λεκτικοῦ, ἐπὶ τῆς ἀκαταλλήλου τῶν ἐκφράσεων χρήσεως, ἐπὶ τοῦ μήκους, ἀναπτύξεως, πλημμελείας τῶν ἐκφραζομένων αἰσθημάτων. Ἐκάστη τῶν ἀτελειῶν τούτων, ἐμφρόνως ἐρευνωμένη, ἔστω ὑμῖν ὡς ὀρητήριον τῆς ἐργασίας ὑμῶν, ἀπομνημονεύει τις ὅ,τι δυσχερστεῖ ὡς καὶ ὅ,τι θέλγει αὐτόν. Τοῖς ἐπιμεμομένοις χρονοτριβὴν τῇ προκαταρκτικῇ ταύτῃ ἐργασίᾳ, ἀποκρίνομαι δι' ἐνὸς πράγματος. Ἐγενήθη τὸ 1807, ἀπὸ 58 περίπου ἐτῶν ἡ μνήμη ὑπηρετεῖ με, τοῦθ' ὅπερ ἡμῖν ταύτην μικρόν. Ἐν τούτοις πολλάκις διηγωνίσθη μετὰ νεανιῶν, εὐφυῶν καὶ καλῶς πεποικισμένων, τίς θὰ μάθῃ ταχύτερον ἐξήκοντα στίχους, καὶ ἐκέρδισα. Διατί; ἐπειδὴ οὗτοι ἐσπούδαζον μηχανικῶς καὶ ἐγὼ μεθοδικῶς. Ἐπειδὴ οὗτοι ἐμάθον χρώμενοι μόνῃ τῇ μνήμῃ, ἥτις ὅσον νεαρὰ καὶ ὀξεῖα καὶ ἂν ἦν κτενικήθη ὑπὸ τῆς γεροντικῆς μνήμης μου δύο ἐχούσης συμμάχους· τὸν συλλογισμὸν καὶ τὴν κρίσιν.

Διατηρεῖν ἐν τῇ μνήμῃ εἶναι ἔτι δυσκολώτερον τοῦ μανθάνειν, ἐν τούτοις ἀναφέρουσι παραδόξους μνήμας, αἵτινες φαίνονται κατασκευασθεῖσαι ἐκ χαλκοῦ, ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι ἐπ' αὐτῶν τίθεται χαράττεται βαθέως, ὁ Γυβιέρ εἶπε ποτὲ εἰς τὸν γραμματέα του. «*Αὐτὸν δὲ τὸν δαίμον ἐκ τῆς πέμπτης σειρᾶς τῆς βιβλιοθήκης μου, ἀνέγνω ἀυτὸν πρὸ εικοσιπενταετίας, θὰ εὔρησθε δὲ ἐν τῇ δεκάτῃ σελίδι, δευτέρᾳ γραμμῇ, περικοπὴν τινὰ, ἣν ἐπιθυμῶ νὰ μοὶ ἀντιγράψῃς.*» Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰσὶν ἐξαίρεσεις, ὁ δὲ κανὼν εἶναι ὅτι ἡ *λήθη ἀδελφῆ τῆς μνήμης ἐστὶ*. Εἰσὶ μνήμαι εὐτυχεῖς ἀλλ' ἀπιστοί, αἵτινες λησμονοῦσιν ἐπίσης ταχέως ὅπως καὶ μανθάνουσι ταύτας παρομοιάζον ἀρχαῖος φιλόσοφος πρὸς πλατύστομα ἀγγεῖα, ἅπερ ταχέως πληροῦνται, ἀλλ' ἐν ταυτῷ καὶ ταχέως κενοῦνται. Εἰσὶ συγγραφεῖς, ὧν τὸ λεκτικὸν εἶναι ὑψηλότες, αἱ δ' εἰκονίσαι ἀσαφεῖς, ὧν αἱ κυμαινόμεναι σελίδες εἰσδύουσιν ἐν τῇ μνήμῃ ἀλλ' οὐδὲν ἀποτυπῶνται ἐν αὐτῇ· ἔλεγον ποτε τῷ

Λακαρτίνῳ· ἀεξήγησόν μοι διατί εἴκοσι στίχοι τοῦ La Fontaine ἄπαξ εἰσελθόντες ἐν τῇ κεφαλῇ μου οὐδέποτε ἐξέρχονται· ἐνῷ ἀρκοῦσι μῆνες τινὲς ὅπως εἴκοσι στίχοι σου διαφύγῃσι τῆς μνήμης μου;—Οὐδὲν ἀπλούστερον, ἀπεκρίνατο μετὰ θελκτικῆς ἀπλότητος, ἐγὼ γράφω διὰ *χρωστήρος*, ὁ δὲ La Fontaine διὰ *γραφίδος*· ἐγὼ χρωματίζω, οὗτος χαράσσει, τὰ δὲ χρώματα ἐξαλείφονται ταχύτερον ἢ αἱ γραμμαί.»

Ἡ εὐφυῆς αὐτῆ ἀπόκρισις περιεῖχε τὸ ἡμισυ τῆς ἀληθείας. Ἡ λήθη δὲν προέρχεται μόνον, ὡς ταχέως ὀφόμεθα, ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀναγνώσματος. Πάντες ἐπιθυμοῦντες ὅπως μεθ' ἐβδομάδας, μῆνας τινὰς ἐπαναλάβωμέν τι μνημονεῦθὲν προφέρομεν τὴν ἀνιαρὰν ὁμολογίαν ὅτι ἐλησμονήσαμεν αὐτό.

Τί τὸ πρακτέον τότε; Τὸ ἀπλούστερον εἶναι τὸ ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὸ κείμενον καὶ ἀναλάβωμεν αὐτὸς τὴν σπουδὴν αὐτοῦ, ὅπερ πολὺ ταχύτερον ἢ πρότερον θέλομεν ἀπομνημονεύσει· τρόπον τινὰ ἀνανεύμεν παλαιὰς σχέσεις· αἱ φράσεις καὶ λέξεις αἱ διαδοχικῶς ὑπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἡμῶν ἐμφανιζόμεναι φαίνονται οἷονεὶ ἀναγνωρίζουσαι ἡμᾶς καὶ σπεύδουσιν ὅπως ἐπανεισελθῶσιν ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ χεῖλη.

Ἀλλ' ἐὰν λείπῃ ἡμῖν τὸ κείμενον, ἂν τὸ βιβλίον δὲν ὑπάρχῃ πλέον ἐνώπιον ἡμῶν, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὸ τεμάχιον αὐτὸ ὡς ἀπωλεσθὲν καὶ παραδώσωμεν τῇ λήθῃ; Οὐχί! Ἐνταῦθα παραδόξον ψυχολογικὸν φαινόμενον παρὰ γέγεται.

Ὅταν αἴρῃς παρερχόμεθα ἀπὸ φωτεινοῦ σημείου εἰς σκοτεινὸν, ὅταν π. χ. εἰσερχόμεθα εἰς ὑπόγειον, τὸ πρῶτον οὐδὲν ἐν αὐτῷ διακρίνομεν νομίζομεν ὅτι ἐσμὲν τυφλοί. Εἶτα μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ βαθὺ σκότος ἐλαττοῦται, τὰ ἐν αὐτῷ ἀντικείμενα διαφαίνονται ἀσταθῶς ὡς εἰ ἀνεδύοντο ἐκ τοῦ ζόφου, ἐν ᾧ ἦσαν βεβυθισμένα καὶ ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν εἰκονίζονται, ὡς εἰ φῶς τι ἐξῶθεν εἰσδύον κατὰ μικρὸν τὴν σκοτίαν διέλυσε.

Τοιοῦτον φαινόμενον παρὰ γέγεται ἐν ἡμῖν ἐν τῇ περιπτώσει τῆς λήθης σελίδος τινός. Ὁ ὀφθαλμὸς τῆς διανοίας, ἀτενίζων ταύτην διαρκῶς, ἀναγκάζει ταύτην, οὕτως εἰπεῖν, ὅπως ἀνεμφανισθῇ.

Ἀλλὰ τί τότε ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἡμῶν συμβαίνει; Διὰ τίνος παραδόξου δυνάμεως ἢ προσοχῆς ἡμῶν, ἀφοσιουμένη εἰς τὸ μὴ ὑπάρχον πλέον τεμάχιον αὐτὸ, ἀναδημιουργεῖ τοῦτο; Ἐνταῦθα φησὶν ἡ μηχανικὴ ἐργασία ὁμοίαν τῇ τῶν τηλεσκοπίων, ὧν οἱ σωλῆνες ἐπιμηκυνόμενοι, ἢ βραχυνόμενοι ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν ὅπως βλέπωμεν διαυγέστερα ἢ οὐ τὰ ἀντικείμενα. Ἀλλ' ἡ σελὶς αὐτῆ ἐξηλείφθη, ἐτάφη ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν. Τίνι τρόπῳ διαλύσωμεν τὸν ταύτην ὑποκρούοντα πέπλον, διασκορπίσωμεν τὴν καλύπτουσαν αὐτὴν κόριν, καταστήσωμεν δὲ σῶμα τὰ τῆδε ἀκείσε ἐρριμμένα λείψανα; Ἐξηγησάτω τὸ μυστήριον τοῦτο ὁ δυνάμενος! ἀλλ' ἐν τῷ μυστηρίῳ τούτῳ ἐκφαίνεται ἡ τῆς μεθοδικῆς μνήμης ἐπὶ τῆς μηχανικῆς ὑπεροχῆ. Ἡ μέθοδος ἢ βοηθήσασα ὑμῖν ὅπως μνημονεῦσητε, βοηθήσει ὑμᾶς ὅπως ἀνακτῆσητε. Ὁ συλλογισμὸς, ἢ αἰσθησις, τὸ κριτικὸν πνεῦμα, ἅπαντες οὗτοι οἱ ἄρωγοὶ τῆς πρώτης ὑμῶν μνημονικῆς ἐργασίας, ῥαδίαν τὴν δευτέραν ποιοῦσι. Αἱ μεγάλα διαίρεσεις ἀναγεννῶνται αὐτὴ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, τὰ καθέκαστον ὑπεισέρχονται κατὰ μικρὸν ἐν τῷ σκιαγραφῆματι τοῦ συνόλου, καὶ αὐτὸ τὸ οὖς, ἀναμνησκόμενον καλλοῦν τινὰς τῶν *τόπων*, οὓς ἐνεπιστεῦθητε αὐτῷ, παρέχει ὑμῖν τὰς αὐτοῦ ἀναμνήσεις· καὶ οὕτω τὸ τεμάχιον, ἢ σελὶς, ἀναδημιουργεῖται ἐν τῇ κεφαλῇ ὑμῶν, τῇ βοηθείᾳ πάντων τῶν δυνάμεων τούτων, ὡς οἰκοδομεῖται ὁ οἶκος συνεργούντων πικροδασκῶν ἐργατῶν.

Λέγουσι τινὲς ἡ μνήμη, ἐγὼ λέγω αἱ μνήμαι· ἐπειδὴ διαφόρων εἰσὶν εἰδῶν, μνήμη γεγονότων, μνήμη χρονολογιῶν, μνήμη μορφῶν, μνήμη τόπων. Αἱ διάφοροι αὗται μνήμαι σπινώτατα ἐνοῦνται ἐν τῷ αὐτῷ ἀτόμῳ, ἐνίοτε μάλιστα φαίνονται ἢ μὲν ἀποκλείουσα τὴν δέ. Σοφοὶ τινὲς στιγμιαίως ὀλόκληρον σειράν ἀριθμῶν καὶ ὑπολογισμῶν μαθηματικῶν ἀπομνημονεύοντες διεξέρχονται τὰς περιεργατάτας σελίδας ἱστορίας τινος, μὴδὲν συγκρατοῦντες καὶ λησμονοῦντες ἀμέσως ὅ,τι πρὸ ὀλίγου ἀπεμνημόνευσαν. Ἡ μνήμη τῶν χρονολογιῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσυμφωνεῖ τῇ μνήμῃ τῶν γεγονότων. Ἡ μνήμη τῶν μορφῶν διὰ τινὰς, ἰδίως δι' ἐμὲ, ἀληθῆς ἐστὶ βλάσανος. Ἐπαναβλέπων μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄτομόν τι μόλις ἀμυδρὰν ἰδέαν τηρῶ τοῦ ὅτι καὶ ἄλλοτε εἶδον αὐτό· καὶ

ταύτοχρόνως στεροῦμαι παντελῶς μνήμης τῶν τόπων. Δύναμαι πολλάκις τῆς ἡμέρας τὴν αὐτὴν ὁδὸν διελθεῖν ὑποθέτων ὅτι διέρχομαι διαφόρους. Καὶ αὐτὴ ἡ φιλολογικὴ μνήμη καταμερίζεται. Τινὲς ἀπομνημονεύουσι ταχύτερον πεζογραφίας ἢ ποιήσεως. Ἄλλοι διατηροῦσι ῥᾶον ῥητορικὸν τεμάχιον ἢ διήγησιν.

Γινώσκετε δὲ τί ἔστι καλῶς ἐφοδιασμένη μνήμη; φορητὴ βιβλιοθήκη· δυνατὸν τὰ βιβλία ἡμῶν νὰ εὐρίσκωνται μακρὰν, ἢ μνήμη ὑποκαθιστᾷ ταῦτα ἐλλείποντα. Ἀπομνημόνευσις ἐκλεκτῶν τεμαχίων καθιστᾷ τὴν μνήμην ἡμῶν ἀνθολογίαν πολύτιμον, δυναμένην ὅπως εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς τῆς ἀνίας.

ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΛΕΓΓΟΥΒΕ
μέλος τῆς γαλλ. Ἀκαδημίας.

ΟΙ ΘΕΡΑΠΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΙ ΛΥΘΡΩΣΕΙΣ.

Ἐὰν οἱ βραχίονες καὶ αἱ κνήμαι ἀπετελοῦντο ἐξ ἐνὸς μόνου ὀστέου, θὰ ἦσαν πολὺ ἀτελεῖ ὄργανα, θὰ ἦσαν δ' ἀτελέστερα ἐὰν ἦσαν προσκεκολλημένα εἰς τὸν κορμὸν, ὡς οἱ κλάδοι τῶν δένδρων. Θὰ ἐμένομεν τότε ἀκίνητοι, ὅπως τὰ ἀγάλματα, ἢ δὲ κεφαλὴ ἡμῶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ στρέφεται καὶ κινῆται κατὰ βούλησιν. Εὐτυχῶς δὲν συμβαίνει τοῦτο, ὁ δὲ σκελετὸς ἡμῶν σύγκεται ἐκ τεμαχίων κινήτων, τόσον ὡραῖα προσηρμοσμένων τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δέ, ὡς τε οὐδεμία μηχανὴ ἐφευρεθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτόν.

Παρετήρησας ποτὲ προσεκτικῶς τὴν ῥαπτικήν μηχανὴν τῆς μητρὸς σου; εἶδες πόσον θόρυβον κάμει! πόσους τιναγμούς! πῶς προστρέβονται τὰ τεμάχια αὐτῆς τὰ μὲν ἐπὶ τῶν δέ κατὰ τὴν διάβασιν τῶν καὶ πόσον εὐκόλως φθίρονται ὅταν ἡ μηχανὴ ἐργάζεται ταχέως! Πλησίασε τὴν μηχανὴν ταύτην καὶ ἐνῷ αὐτὴ κινεῖται κίνει καὶ σὺ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας σου· καὶ ἐν σοὶ προστρέβονται τὰ ἀποτελοῦντα τὸν σκελετὸν σου τεμάχια, ἀλλὰ ἀκούεις θόρυβον τινὰ; αἰσθάνεσαι τὴν ἐλαχίστην τριβὴν; Τὰ τεμάχια αὐτὰ οὔτε κογχίλια οὔτε

ήλους έχουν όπως τα κρατούν εις την θέσιν των, και εκείνα τα όποια κινούνται περισσότερο υόλις ἐγγίζουσιν ἀλλήλα διὰ τῶν ἄκρων των. Ὁμολόγησον ὅτι πολὺ στερεῶς θὰ ἦναι προσδεδεμένα ἐπ' ἀλλήλων ὥστε νὰ δύνανται ν' ἀποφεύγωσι πάντα κίνδυνον.

Τὰ ἄκρα εις τὰ όποια εὐρίσκονται οἱ δεσμοὶ οὗτοι ὀνομάζονται ἀρθρώσεις. Εἶναι δὲ δύο εἶδη ἀρθρώσεων αἱ κινηταὶ καὶ ἀκίνητοι· ὅπως ἐννοήσης τοῦτο παρατήρησον τὰς μαχαίρας· αὐταὶ σύγκεινται ἀπὸ δύο κεχωρισμένα μέρη, τὴν λεπίδα, καὶ τὴν λαβίδα. Εἰς τὰ μικρὰ μαχαίριδια, τὰ όποια ἐμποροῦμεν ν' ἀνοίγοκλείωμεν, ἡ λεπίς ἐκτοπίζεται, ὅταν θέλωμεν, καὶ περιστοφεμένη εἰσέρχεται ἐντὸς τῆς λαβίδος, εις τὰ μαχαίριδια αὐτὰ ὑπάρχει κινητὴ ἀρθρωσις. Εἰς τὰς μαχαίρας τῆς τραπέζης, αἱ όποιαί πρέπει νὰ ὦσι πάντοτε ἀνοικταί, ἡ λεπίς εἶναι προσκεκολλημένη ἐπὶ τῆς λαβίδος, εις τὰς μαχαίρας αὐτὰς ἡ ἀρθρωσις εἶναι ἀκίνητος. Τὸ τοιοῦτον δὲ συμβαίνει καὶ εις τὰ όστᾶ τοῦ κρηνίου. Τὰ διάφορα τεμάχια ἀπὸ τὰ όποια αποτελεῖται τὸ κρηνίον στηρίζομενα τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου σχηματίζουσι εἶδος κυκλικοῦ θόλου κάτωθεν τοῦ όποίου προφυλάσσεται τὸ λεπτοφυέστερον τῶν ὀργάνων ἡμῶν, ἐκεῖνο τὸ όποιον περισσότερο ἀπὸ ὅλα ἔχει ἀνάγκην τελείας προστασίας ὁ ἐγκέφαλος. Τί ἤθελε γίνειν λοιπὸν ὁ θόλος ὅταν οἱ λίθοι ἀπὸ τοὺς όποιους ἀποτελεῖται ἠδύναντο νὰ κινῶνται; θὰ ἐκρημνίζετο· διὰ τοῦτο τὰ όστᾶ τοῦ κρηνίου δὲν πρέπει νὰ μετατοπίζωνται, ὅπως δὲ κακορθωθῆ τοῦτο εις τὰ ἄκρα του ἕκαστον τῶν όστῶν αὐτῶν εἶναι τοιοῦτοτρόπως ἐσχηματισμένον ὥστε ὀμοιάζει μὲ τὴν ἀκμὴν τοῦ πρίσματος καὶ συνκροῦται μὲ τὸ ἄκρον τοῦ πλησίον ὀστοῦ τὸ όποῖον ἔχει καὶ ἐκεῖνο εις τὰς ἐξοχὰς τοῦ πρώτου ἀντιστοίχους ἐσοχὰς, καὶ εις τὰς ἐσοχὰς αὐτοῦ ἀντιστοίχους ἐξοχὰς, τόσον καλῶς, ὥστε ὅστις δὲν εἰξεύρει ὅτι τὸ κρηνίον σύγκειται ἐκ πολλῶν όστῶν θὰ νομίσῃ ὅτι εἶναι μοιχοκόματον μάλιστα κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν ὅτε σὺν τῇ προόδῳ τῆς ἀποστεώσεως προσκολλῶνται ὑπερρῶς τὰ όστᾶ καὶ αἱ ἀρθρώσεις δικμένουσιν εις παντελεῆ ἀκίνησιαν.

Αἱ κινηταὶ ἀρθρώσεις, ὡς ἐκεῖναι τὰς όποιὰς ἔχομεν εις τὸ ἄκρον τῆς κνήμης, εἰσὶ διαφορῶς δημιουργημένα· πλησίον καλῶς τὰ ἄκρα δύο

τεμαχίων ξύλου καὶ περιτύλιζον αὐτὰ διὰ νήματος ὅπως συγκρατῆ αὐτὰ, καὶ δύνανται νὰ λάβῃς ἰδέαν τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὰ όστᾶ συνδέονται μετὰ τῶν, μόνον τὰ νήματα ἡμῶν ὀμοιάζουσι κατὰ τὴν στερεότητα πρὸς τὰ τῆς ἀρχῆς, συγκρινόμενα πρὸς ἐκεῖνα, τὰ όποια μεταχειρίζεται ἡ φύσις. Δὲν δύνανται νὰ σοὶ δείξω τὰ νήματα τὰ όποια ἔχεις εις τὸν τράχηλον, εις τὸν ὦμον, εις τὸ γόνυ, καὶ ἐλπίζω ὅτι οὐδέποτε θὰ τὰ ἴδῃς· ἀλλ' ὑπάρχουσι τοιαῦτα τὰ όποια πολλὰκις εἶδες. Ὅταν καταμερίζωσι πτηνόν, ὁ περίφημος ἐκεῖνος δεσμός τοῦ όποίου ἡ ταχέια ἀνκάλυψις εἶναι ὁ θρίαμβος τῶν μαγείρων, εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀρθρωσις τῆς πτέρυγος ἢ τοῦ μηροῦ. Καὶ τὸ ἀργυρόλευκον ἐκεῖνο δέρμα τὸ όποῖον εὐρίσκεται πλησίον εις τὸ όστον καὶ ἀνθίσταται εὐεργετικῶς εις τὰς προσπαθείας τοῦ ἐπιθυμοῦντος νὰ τὸ κόψῃ εἶναι τὸ περι οὗ ὁ λόγος νῆμα.

Οἱ σοφοὶ τὸ κάλυμα αὐτὸ τῆς ἀρθρώσεως ὠνόμασαν ἰνώδη θύλακιν ὀμοιάζει δὲ μὲ μικρὸν κεκλεισμένον σάκκον, ἐντὸς τοῦ όποίου τὰ ἄκρα τῶν δύο όστῶν ἐνεργοῦσιν ἐλευθέρως, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ὑπερπηδήσωσιν ὀρεῖα τινα ἐκτοπίσεως. Ἡ ἀντίστασις τοῦ ἰνώδους θυλάκου δὲν εἶναι τὸ μόνον κάλυμα τὸ όποῖον συγκρατεῖ αὐτὰ καὶ περὶ τούτου θὰ σοὶ εἴπω πολλὰ περίεργα ὅταν ἐπισκεφθῶμεν κατ' ἰδίαν ἕκαστον ὀστοῦν. Τότε θὰ θαυμάσῃς μετὰ πόσου πνεύματος ἕκαστον τῶν ὀργάνων ἡμῶν ἔχει πλυσθῆ ὅπως ἦνε κατὰλληλον διὰ τὸ ἔργον ὅπερ ἐκτελεῖ. Δυνάμεθα νὰ κόψωμεν τὸν ἰνώδη θύλακον, νὰ προσβάλωμεν αὐτὸν δι' οὐσιῶν, ὧν ἡ ἐπαφή εις πᾶν ἄλλο μέλος ἤθελεν εἶσθαι ὀδυνηροτάτη· οὗτος οὐδὲ ὅπως ταράσσεται, οὐδεμίαν δὲ εἶδησιν στέλλει εις τὸν ἐγκέφαλον, ὅπου ἐδρεύει ἡ ἀρχὴ, ἥτις ἔχει καθήκον νὰ ἐπιβλέπῃ εις τὴν σωτηρίαν πάντων τῶν μελῶν τοῦ σώματος· ἐν ἄλλαις λέξεσι δὲν κισθάνεται πόρον. Ἀλλ' ἐὰν ἔλξωμεν τὸ μέλος ἢ προκλέσωμεν τινα ἐκτόπισιν τῶν όστῶν ἀμέσως ὁ ἐγκέφαλος εἰδοποιεῖται ὑπὸ τοῦ ἰνώδους θυλάκου, ὅστις καθίσταται ἡ ἕδρα ἰσχυρῶν πόνων· ὡς βλέπεις λοιπὸν ὀμοιάζει μὲ φρουρόν, ὅστις μόνον τὸ καθήκον του γινώσκει, ὅ,τι εἶναι ἐκτός αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει δι' αὐτόν.

Αἱ μεμβράναι αὐταὶ αἱ διατηροῦσαι τὰ όστᾶ εις τὸν τόπον των εἶναι πλέον εὐλύγιστοι εις τὰ

παιδιά καὶ ὑποκύντουσι τότε, ὅταν στρεβλώσιν αὐτὰ, εις ἐπιμηκύνσεις, αἱ όποιαί βράδιον καθίστανται ἀδύνατοι· διὰ τοιούτων παραβιάσεων τῆς φυσικῆς τάξεως τῶν όστῶν ἐπαναλαμβάνομένων δίδουσιν αὐτοῖς σχῆμα παρὰ φύσιν ὅπερ διατηροῦσι πλέον.¹ Εἰς τὴν συνήθειαν ταύτην ὀφείλουσιν οἱ θαυμαστοποιοὶ τὰς διαφορὰς στάσεις, τὰς όποιὰς δίδουσιν εις τὸ σῶμα των. Μία μόνη ἡλικία ὑπάρχει κατὰ τὴν όποιαν δύνανται τις νὰ μάθῃ αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα, ἡ ἰδική σου, προσφιλές μικρὰ, καὶ οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν θὰ αἰσχύνωνται διὰ λογαριασμόν μας ὅταν εὐρίσκωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι μετήρχοντο ἄνθρωποι τὸ ἔργον δημίου τῶν παιδίων, ἔργον ὅπερ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ κάψῃ.

Αἱ ἴνες αὐταὶ τόσον εὐκαμπτοὶ κατ' ἀρχὰς ταχέως σκληρύνονται καὶ ἀνθίστανται εις τὰς ὑπερμέτρους ἐκτοπίσεις τὰς όποιὰς κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἠδύναντο νὰ λάβωσι. Ὁ ἄνθρωπος τότε εὐρίσκεται εις τὴν ἡλικίαν τῆς δυνάμεως, ἡ σταθερότης τῶν ἀρθρώσεων ἠύχτησεν, ἐνῶ ἡ εὐκαμπτικὴ ἠλαττώθη. Αὐταὶ κινουῦνται ὀλιγώτερον, ἀλλ' ἐργάζονται περισσότερο.

Κατὰ τὸ γῆρας τὸ πλέγμα τοῦ θυλάκου τραχύνεται παρὰ πολὺ καὶ ἐνίοτε περιχρίεται διὰ φωσφορικῆς τιτάνου, αὐτὴ δὲ εἶναι ἡ αἰτία, διὰ τὴν όποιαν δοκιμάζουσι τόσην δυσκολίαν εις τὰς κινήσεις των οἱ γέροντες. διὰ τοὺς όποιους εἶναι πολὺ κοπιῶδες νὰ κλίνωσι πρὸς τὴν γῆν ὅταν πρόκειται νὰ σηκώσωσιν τι.

¹ Εἶδες τὰ δούτηνα ἐκεῖνα ὄντα, τὰ όποια ἐλίψι ἀστυνομικῆς ἀνοχῆς περιέρχονται τὰς ὁδοὺς χωλὰ καὶ πεπηρωμένα καὶ ζητοῦσιν ἐλεημοσύνην. Τὰ πλείστα ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἀρτιμελῆ ὡς σὺ, ἔπαθον δὲ τὴν κολέθωσιν των διὰ βραδείας καὶ ἐπιμόνου συμπίεσεως καὶ στρεβλώσεως τῶν μελῶν των, δι' ἧς ἐκτοπιζόμενα τὰ όστᾶ στεροῦσιν αὐτὰ τῆς χρήσεως ἐνὸς τῶν μελῶν των. Τὰ παιδιά ταῦτα—δὲν θὰ μὲ πιστεύσῃς καὶ ὁμῶς εἶναι ἀληθῆς—ἔχουσι πολὺ ἀσπλάγχχνους γονεῖς, οἱ όποιοὶ χάριν μικροῦ κέρδους πωλοῦσιν ἢ καὶ ἐνοικιάζουσι τὰ τέκνα των εις θηριώδεις ἀνθρώπους οἱ όποιοὶ διὰ μυρίων φρικωδῶν βασάνων στρεβλοῦσι ταῦτα καὶ ἔπειτα τὰ διασκορπίζουσιν εις τὰς ὁδοὺς ὅπως διὰ τῶν σπαρακτικῶν θρηνησιῶν των καὶ ἐπιδεικνύοντα τὰ κεκολωμένα μέλη των συγκινῶσι τοὺς διαδίκτας καὶ οὕτω κερδίζουσι χάριν τῶν κυρίων των κερματιᾶ τινά Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀφίχθῃ εις τοιαύτην ἡθικὴν ἔκλευσιν καθ' ἣν ἡ σὺ ν εἰ δ ἡ σῖ σ οὐδεμίαν ἐπ' αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχει, εις τοιαῦτα καταφεύγει εἰδεχθῆ καὶ ἀποτρόπαια ἐγκλήματα, τὰ όποια δυστυχῶς αἱ κοινωναὶ μετὰ παραδόξου ἀβελτηρίας ἀνέχονται.

Ἔως τῶρα εἶδομεν τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ἀρθρώσεως. Πρέπει νὰ εἰσελθῶμεν καὶ εις τὸν μικρὸν σακκον καὶ ἐρευνήσωμεν αὐτόν. Ἄς ἴδωμεν λοιπὸν τὸν σάκκον τοῦ μηροῦ πτηνοῦ, ἐὰν ἐξετάσῃς αὐτόν καλῶς εις τὸ ἄκρον μὲ τὸ όποῖον συνεδέετο πρὸς τὸ λοιπὸν σῶμα, θὰ εὐρῆς ὅτι λήγει εις λευκὴν ἐλαστικὴν καὶ λεῖαν ἐπιφάνειαν, στρογγύλην ὡς σφαῖρα πρὸς δὲ ἡ σφαῖρα αὕτη πληροῖ ἀκριβῶς κοιλότητα τινα σχηματιζομένην εις τὸ πλησίον ὀστοῦν. Ἐὰν κόψωμεν ἔπειτα τὴν ἀρθρωσιν τὴν ἐνώνουσαν τὸν μηρόν θὰ ἴδωμεν ἐπὶ τῶν δύο ἄκρων γωνίας καὶ ἐντομάς, εὐκολουούσας τὰς κινήσεις, καὶ μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας προσαρμοζομένης. Τὰ ἄκρα αὐτὰ τῶν όστῶν εἰσὶ χόνδροι, τοὺς όποιους ὁμῶς δὲν πρέπει νὰ συγχεῶμεν μετὰ τῶν χόνδρων τοὺς όποιους ἔχει ὁ ἄνθρωπος ὅταν εἶναι μικρὸς καὶ περὶ τῶν όποιων σοὶ ὠμίλησα. Οἱ χόνδροι τῶν ἀρθρώσεων ἀνήκουσιν εις ὅλας τὰς ἡλικίας· ἡ κυριώτερά δ' ἐνασχόλησίς των εἶναι νὰ ἐλαττώσιν τὰ ἀποτελέσματα τῶν πτώσεων διὰ τῆς ἐλαστικότητός των καὶ οὕτω προλαμβάνωσι τὰς θραύσεις.

Ὅπως δὲ ἡμεῖς θέτομεν ἔλασιον εις τὰς μηχανάς μας ὅπως δύνανται νὰ ἐνεργῶσιν εὐκολώτερον, οὕτω καὶ ἡ φύσις πάσας τὰς ἀρθρώσεις ἡμῶν ἀλείφει μὲ βρευστόν τι τὸ όποῖον εὐκολώνει τὰς κινήσεις των. Ὑπὸ τὸν ἰνώδη θυλάκον ἐκτείνεται ἐτέρη μεμβράνη ἐν σχήματι θυλάκιου, ἐν τῇ όποιᾳ ἡ ἀρθρωσις ὑπάρχει κεκλεισμένη καὶ ἐξ ἧς ἀδικαλείπτως ἐκρέει γλοιῶδες ὑγρὸν ὀνομαζόμενον ἐνάρθριον ὑγρὸν· ὅπως δὲ ἐκρέυσῃ τὸ ὑγρὸν αὐτὸ δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς πολλὰ πράγματα, ἐν μόνον· νὰ διακινῶμεν τὰς μεμβράνας, ἀλλ' ἡ παρακλήσις τοῦ εὐτελοῦς τούτου καθήκοντος δύνανται νὰ ἔγῃ πολὺ λυπηρὰς συνεπεῖς.

Σοὶ συνέβη ποτὲ νὰ μείνης ἐπὶ πολλὴν ὥραν χωρὶς νὰ ὀμιλήσῃς, νὰ φάγῃς, νὰ γελάσῃς χωρὶς τέλος καθ' ὅποιονδῆποτε τρόπον νὰ κινήσῃς τοὺς μασσητήρας σου; Ἐὰν δὲν ἔπαθες ἐπὶ τοῦτο, θὰ τὸ πᾶθῃς μίαν φοράν. Εἰξεύρεις τότε τί θὰ σοὶ συμβῆ; θὰ κισθανθῆς τὸ στόμα σου ζῆρὸν ὡς ἂν ὁ σίκαλος ἔλειψε καὶ παραγκματικῶς λείπει, ἐπειδὴ οἱ σιαλογόνοι ἀδένες πρέπει νὰ προτρυνηθῶσιν ὅπως ἐργασθῶσιν, ἄλλως τε ὅταν ἀφίνομεν αὐτοὺς ἡσύχους ἀποκοιμίζονται,

και το στόμα, το όποιο έχουν καθήκον να υπαρκίνωσιν άπαστως, ξηραίνεται.

Τό ίδιον πράγμα συμβαίνει και εις τόν ένωδη θύλακον. Η δυσκολία τήν όποιαν δοκιμάζομεν όταν μετά μακράν άκίνησιαν ζητώμεν να κινηθώμεν εκ τούτου ίδίως προέρχεται. Τό σακκίδιον τό όποιο περιέχει τό λίπος ξηραίνεται, ή μάλλον τό ένάρθριον ύγρόν συμπυκνύεται και ή άρθρωσις δυσκολεύεται εις τας κινήσεις της. Όταν τό ένάρθριον ύγρόν ξηραίνεται έντελώς οι δύο χόνδροι φλογίζονται βραδέως, μεγεθύνονται, προσκολλώνται ό μόν επί του δέ και ούτως ή άρθρωσις από κινήτης καθίσταται άκίνητος, και τό μέλος του σώματος τό περιέχον τήν άρθρωσιν καθίσταται άχρηστον. Άλλά μή νομίσης ότι τό δυστύχημα τούτο επιφέρει ή άκίνησις μις ήμέρας ή ένός μηνός. Χρειάζεται όπως επιτευχθή τούτο χρονία άσθένεια, ή άνίατος θραύσις όστού, ήτις να ιρητή τόν άνθρωπον επί πολύν χρόνον άκίνητον εις τήν κλίνην ή και κτηνώδης επιμονή ως εκείνη του Ίνδοϋ Φακίρ όστις όπως εύχρηστήση τῷ Βράχμα — θεῷ τῶν Ίνδῶν — εκράτει επί τεσσαράκοντα ἔτη ύψωμένην και άκίνητον τήν δεξιάν χεῖρα του, ήτις ἔπαθεν από άγκύλωσιν και επειδή ή λέξις αὐτή σοι φαίνεται ακατανόητος εάν άνοιξης τό λεξικόν θα ίδης ότι παράγεται ἐξ έτέρως λέξεως, της άγκύλης ήτις σημαίνει κλειδώσις, ώστε άγκύλωσις είναι πάθημα της κλειδώσεως, τό όποιο προέρχεται εκ της συγκολλήσεως τῶν χόνδρων τῶν εύρισκομένων εις τὰ άκρα τῶν δύο όστῶν, όπου υπάρχει και ή άρθρωσις προέρχεται δέ τό πάθημα αυτό εκ της έντελοῦς έλλείψεως ένάρθριου ύγροῦ.

Τό τοιοῦτον διά σέ, κόρη μου, είναι ωφέλιμον μάθημα και σε παρακαλῶ να επωφεληθῆς αὐτοῦ επειδή εκ της ελείψεως άσκήσεως δέν ναρκούνται μόνον αι μεμβράναι και αδένες ήμῶν. Οι αὐτοί νόμοι υπάρχουσιν επί πάντων τῶν οργάνων και, δύναμαι εἶπειν, πασῶν τῶν πράξεων ήμῶν και αι πολιτιμότηται δέ ιδιότητες ήμῶν έξασθενούσι και ένίστε απόλλυται έντελῶς όταν άμελῶμεν επί πολὺ να κάμωμεν χρῆσιν αὐτῶν. Οι ιατροί έν περιπτώσει μακρῆς άκινήσεως, επιβάλλουσιν εις τούς άσθενεῖς των άνωφελείς, κατά τό φαίνόμενον, κινήσεις, αἵτινες όμως προλαμβάνουσι τήν άγ-

κύλωσιν. Πόσον επεθύμουν τοιαύτας κινήσεις να επιβάλλης και συ εις τήν καρδίαν και τό πνεῦμα σου, επειδή ή άγκύλωσις του πνεύματος, ήτοι ή άμάθεια και ή άγκύλωσις της καρδιάς, ήτοι ή άνευ άσκήσεως του αγαθοῦ κατὰ πτωσις του ανθρώπου, εισί δύο άσθένεια πολὺ φοβερώτεραι και επικινδυνώστεραι της άγκύλωσεως του σώματος.

ΑΝΘΩ

ΠΕΜΠΤΟΣ ΕΝ ΤΩ WHIST

Κατά τό 1867 εύρισκόμην έν τῷ φρουρίῳ της Lagamie. Καθ' άπασαν τήν έσπέραν επαίζομεν Whist, ό Μάξ εκέρδισε πέντε κατά σειράν φοράς. Η επιτυχία αὐτή ειχε φαιδρύνει τήν μορφήν αὐτοῦ. Αἴφνης ένδοιάζει, τούτο ἔτι μάλλον εκπλήττει ήμᾶς διότι οὐδεις ἔπαιζε ταχύτερον ή επιτυχέστερον τούτου.

«Παίξε, Μάξ, τί σκέπτεσαι; ήρώτησεν άνομόνως ό Βάκερ, έτερος Άμερικανός άξιωματικός.

— Σιωπή! εἶπεν ό Μάξ, διά τόνου τρομάξαντος ήμᾶς, και καθιστώμενος κάτωχρος.

— Εἴττι άδιάθετος; εἶπεν έτερος έτοιμαζόμενος να έγερθῆ και νομίζων ότι ό φίλος ήμῶν ἔπασχε.

— Δι' αγάπην του Θεοῦ, μείνατε εις τας θέσεις σας, μή κινησθε, υπέλαθεν ό Μάξ, διά φωνῆς άγγελούσης ταυτοχρόνως τρόμον και πόνοους, και άφίνων να πέσωσι τὰ χαρτία, προσέθηκε.

— Έάν θέλετε να ζήσω μή κινηθῆτε!

— Τί δικνοεἴται; άπώλεσε τὰς φρένας του; ήρώτησέ με ό Βάκερ.

— Μή εγείρεσθε! μή κινεἴσθε, εκραύγασεν αὐθις ό Μάξ, διά χαμηλῆς και τρομερῆς φωνῆς, μετά τόνου δέ, δν καθ' ὄλην μου τήν ζῶην δέν θέλω λησμονῆται.— Έάν τό ελάχιστον κίνημα ποιήσητε, θνήσκω.»

Άντηλλάξαμεν βλέμματα τινά. Οὔτος έξηκολούθησε.

«Μείνατε άκίνητοι και ἔσως θέλει παρέλθει κελῶς... αἰσθάνομαι κροτάλιαν τινά περιβάλλοντα τήν κνήμην μου...»

Τό πρῶτον κίνημα ήμῶν ἦτο να μακρύνωμεν τὰ καθίσματᾶ ήμῶν, αλλά τετρομαγμένον του

θύματος βλέμμα μᾶς ήνάγκασε να μείνωμεν άκίνητοι, καιτοι γινώσκοντες ότι εάν τό έρεπτόν προσεκολλᾶτο εις τινά ἐξ ήμῶν, οὔτος ήθελεν άποθάνει, τοσοῦτον τρομερόν και όλέθριον είναι τό δῆγμα αὐτοῦ.

Ημεῖς ήσθάνομεθα καθ' ὄλην τήν σκηνήν ταύτην αγωνίαν σχεδόν όμοίαν πρὸς τήν ιδιάν του.

«Μέ περισφίγγει, ἐπιθύρσειν ό Μάξ, αἰσθάνομαι αὐτό... ψυχρόν... πεπηγός επί της κνήμης μου. Έν όνόματι του Θεοῦ διατάξατε να φέρωσι γάλα... δέν τολμῶ να ύψωσω τήν φωνήν... ἄς θέσωσι τό γάλα παρ' έμοι, ἄς χύσωσιν ολίγον επί του εδάφους...»

Ο Βάκερ μετέδωκε μετά προφυλάξεως τήν παραγγελίαν, εις δ' ύπηρετής έξήληθεν όπως εκτελέση αὐτήν.

«Μή θορυβῆς, Γουλιέλμε... εκίνησας τήν κεφαλήν. Σε έξορκίζω εις ό,τι ἔχεις ισρώτερον μή κινησαι. Η τύχη μου μετ' ου πολὺ άποφασισθήσεται... Κατέλιπον έν Νέα Υόρκη σύζυγον και δύο τέκνα, εἶπατε αὐτοῖς ότι θνήσκω εύλογῶν αὐτά... ότι οι τελευταῖοι μου λόγοι ειχον άφιερῶθῆ εις ταῦτα... Ο ὄφις περιβάλλει τό γόνυ μου... καταλιμπάνω αὐτοῖς πᾶν ότι μοι άνήκει... αἰσθάνομαι ἤδη τήν πνοήν του... Θεέ μου ν' άποθάνω οὔτω!»

Τήν στιγμήν ταύτην εκόμισαν τό γάλα, έχυσαν ολίγον επί του σανιδώματος τό άγγεῖον άπετέθη εἴτα ήσύχως επί του εδάφους και ό ύπηρετής έμακρύνθη περίτρομος.

Ο Μάξ ώμίλησεν αὐθις.

«Ουχί! ουχί! οὐδέν άποτέλεσμα τό γάλα επέφερον!... άπ' εναντίας με περιβάλλει σφιγκτότερον... ἄρτι τήν άνωτάτην περιβολήν απέσπασε... δέν τολμῶ να καταβιάσω τό βλέμμα... άλλ' ειμι βέβαιος ότι μακρύνει τήν κεφαλήν ἵνα ισχυρότερον επιφέρῃ δῆγμα.»

Εσίγησεν αὐθις μετ' ου πολὺ δ' επκνέλαθε.

«Θνήσκω άνευ άδυναμίας... άλλ' ή αγωνία αὐτή υπερβαίνει πάντα πόνον... Αχ!... ίδου έτέραν στροφήν άποσπᾶ. Με καταλιμπάνει... ἔσως μέλλει να περιβάλλῃ έτερόν τινά...»

Πάντες έφρικίασαν ακούοντες ταῦτα.

«Δι' αγάπην του Θεοῦ, μηδένα ποιεἴτε θόρυβον, ή άπωλέσθην. Ίδου αὐθις με σφίγγει... Μήπως θα με δῆξῃ; Μή κινησθε άλλ' έστέ προσεκτικοί. Βάκερ κατέρχεται πρὸς σέ... ὦ ή

αγωνία αὐτή είναι μεγίστη... ἔτι μία περιβολή και τετέλεσται... Άλλά ὄχι... με καταλιμπάνει έντελῶς.»

Τότε ό δυστυχῆς Μάξ έτόλμησε να θεωρήση πρὸς τούς πόδας αὐτοῦ. Ο ὄφις ειχε κατέλθει, κατηυθύνετο δέ πρὸς τό γάλα.

Και ό φίλος ήμῶν ώδηγήθη εις τόν οἶκον αὐτοῦ νεκρός μάλλον ή ζῶν.

Οὐδέποτε τήν σκηνήν ταύτην θα λησμονῆσω.
BENFLEKT.

Η ΑΜΟΙΒΗ ΤΟΥ ΠΙΠΠΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

«Ω! άγνοεἴτε τήν παράδοξον συνάντησίν μου της σήμερον, εἶπεν ό Νέδ Τολεύ τῇ μητρὶ και αδελφᾶς αὐτοῦ. Εὔρον έν τῇ ὁδῷ δυστυχῆ Ίταλόπαιδα περιπαθῶς άτενίζοντα βάρβιτον τινά άληθοῦς μαέστρο, έν παραθύρῳ Ίουδαϊκοῦ βῶποπωλείου, θεωρῶν τήν άθῶν και μελαγχολικὴν ταύτην μορφήν ήδυνάτου συγκαταῆσαι τήν συγκίνησιν οὔτως άπεφάσισα...»

— Οὐδόλως άμφιβάλλω, διέκοψεν ή μήτηρ, ότι εισῆλθες εις τό βῶποπωλείον μετά του Ίταλόπαιδος και ήγόρασες αὐτῷ ό,τι εδειτό καθόλα ώμοίασες τῷ πατρί σου, τόν όποιο πιστεύω ότι ὅλοι οι επαῖται του Λονδίνου εγίνωσκον.

— Θεωρῶ, εἶπεν ή Έδ ήθ, εύτύχημα τό ότ ό Νέδ ελάχιστον χρόνον επί της ξηρᾶς μένει, άλλως τε ή ὁδός ήμῶν ή από πρῶτας μέχρις έσπέρας πλημμυρομένη υπό επαιτῶν, θα ἦτο τό γενικόν έντευκτήριον πάντων τῶν άθλίων αὐτῶν ὄντων.

— Άλλά τί εκαμες τόν Ίταλόπαιδα; ήρώτησεν ή έτέρα αδελφή.

Ο Νέδ δι' ολίγων διηγήθη τό συμβεβηκός.

«Πιστεύω, εἶπεν ή μήτηρ, ότι δέν προσεκάλεσας αὐτόν να ἔλθῃ εις τόν οἶκον ήμῶν, επειδή ἔχομεν αρκετούς τοιούτους, άλλως τε τοσαῦται εις τὰ περίξ έγένοντο κλοπαί και δολοφονίαί ώστε δέον να ὤμεν ολίγον επιφυλακτικώτεροι.»

Αἴφνης παλμώδης μελωδία βραβίτου συνοδευομένη υπό περιπαθούς και μελαγχολικῆς φωνῆς κατεκήλησε τὰ ὦτα αὐτῶν άπαντες έσπευσαν πρὸς τό παράθυρον όπως ακροασθῶσι

του βρεμβώδους ἄσματος ὅπερ ἐκ συμπαθητικῆς νεανικῆς καρδίας ἐξήρχετο. Ὁ ἀξιωματικὸς ἔστῃ σιγῶν ἠννόει καλῶς ὅτι ἡ φωνὴ αὕτη ἦν τοῦ μικροῦ προτραυτευομένου αὐτοῦ ὅστις διήνυσε τὴν σκολιὰν καὶ κονιορτώδη ταύτην στενωπὸν ὅπως ἐλθὼν εὐχριστήσῃ τὸν εὐεργέτην του· ἐκώλυσε δὲ τὴν χεῖρα τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καθ' ἣν στιγμὴν ἠτοιμάζετο ὅπως ῥίψῃ εἰς τὸν παιδα τινὰ πεντάλεπτα. «Οὐχί! εἶπε ζωηρῶς, ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς τὰ διδόμενα χρήματα προσβάλλουσι· γινώσκω διατί ὁ παῖς οὗτος εὐρίσκειται ἐδῶ.»

Ὁ δυστυχὴς παῖς ἦδε μετὰ πάθους ὡς εἰ ἡ μουσικὴ ἐξ αὐτῆς τῆς καρδίας του ἐξεπέμπετο ἐπιλαθόμενος τῆς πείνης, γυμνότητος του καὶ τῶν ξυλισμῶν τῆς πατρὸνος· ἐγείρων τοὺς ὠραίους μέλκας ὀφθαλμοῦ του διέκρινε τεμάχιον κυκνοῦ οὐρανοῦ ἀναμνήσαντος αὐτῷ τὸν ὠραῖον τῆς Ἰταλίας οὐρανόθεν ἀγαζόμενον καὶ μωραίοντα ὑπὸ τὰς σκπερίνας του δόντος ἡλίου ἀκτίνας... ἡ εὐπαθὴς διάνοια αὐτοῦ εἰς βαθὺν ἐδυθίσθη βρεμβασμὸν σκεπτομένου τοὺς χλοάζοντας ἀνθῶνας τῆς πατρίδος του διασχιζόμενος ὑπὸ ἐλικοειδῶν ἀτραπῶν, καὶ ἀρδευσόμενος ὑπὸ δρυγῶν ῥυακίων, ὧν ὁ κελαρυσμὸς ὁμοιάζε πρὸς τὴν ἠγῶ τοῦ ἄσματος τῶν ἀηδῶνων καὶ τῶν μελαχρῶν τῆς Ἰταλίας τέκνων, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἀποτόμως τοῦ βρεμβασμοῦ του θραυσθείσης μιᾶς χορδῆς τῆς βραβίτου.

Ζοφερά νεφέλη ἐπεσκίασε τὸν οὐρανὸν καὶ τραχεῖα φωνὴ εἶπεν αὐτῷ

«Ἀκριτὰ ἔψαλες ἤδη ζήτησον χρήματα»

Ὁ παῖς ἐβραβίονεν ὡς εἰ ἐδήχθη ὑπὸ ὄψεως

«ὦ! ὄχι! ὄχι! εἶπε μεθ' ἑκτετευτικῆς φωνῆς, σοὶ ἔδωσα ἤδη τὰ χρήματα τοῦ καλοῦ τούτου κυρίου· ἦλθον δ' ἐνταῦθα ὅπως εὐχαριστήσω αὐτὸν διὰ τὴν καλοκαγαθίαν του· εἶναι τόσον εὐγενῆς, καλὸς καὶ δίκαιος ὥστε ὁμοιάζει μὲ τὸν ἄγγελον Μιχαὴλ τοῦ ναοῦ Carramba!!

— Δὲν σὲ ἠρώτησα διὰ τοὺς ἀγγέλους, ἐκραξεν ὀργίλος ὁ πατρὸνος, ζήτησον χρήματα, ἀλλῶς θὰ λάβῃς πεντήκοντα ῥαβδισμοὺς τὸ ἐσπέρας καὶ θὰ ὑπνώσῃς νῆστις καὶ γυμνός...»

Ὁ παῖς μηδὲν εἰπὼν, μετὰ ψυχρᾶς καὶ ἀφώνου ἀξιοπρεπέως ἐπκνέθεσε τὴν βραβίτον εἰς τὸν σάκον του καὶ ἀπῆλθε... Οὐδεὶς ἠννόησε τὰ γενόμενα μόνος ὁ Νεδ διελογίζετο πρὸς τί ὁ θρηώδης ἐκεῖνος ἀνὴρ ἠκολούθει τὸν ταλαί-

πωρον παιδᾶ, διατί δὲ τοῦ Πίππο οἱ ὀφθαλμοὶ εἶχον ἔκφορον μελαγχολικῆς ἀποφασιστικότητος.

Ὁ παῖς ἐπανελθὼν εἰς τὴν τρώγλην του ἔλαβε τοὺς πεντήκοντα ῥαβδισμοὺς καὶ κατεκλίθη νῆστις, ἐν τούτοις οὐδὲν ἐξέφερε γογγυσμὸν, οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν καλὴν Νέτταν εἶπε τι, ἐπειδὴ ἐπίστευεν ὅτι ἦν ἄξιος ποινῆς διὰ τὴν παρακοήν του· ἀλλ' ἡ καρδία οὐδέποτε ἐπέτρεπεν αὐτῷ ὅπως ζητήσῃ ἐλεημοσύνην παρὰ τοῦ Νεδ Τόλεῦ.

Πάντες ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Νεδ ὠμίλου περι τοῦ ὠραίου καὶ συγκινητικοῦ ἄσματος τοῦ παιδός.

«Ἐπεθύμουν μεγάλως νὰ εἶχον τὸν παιδᾶ τούτον ἐν τῷ χορῷ τοῦ ναοῦ μου, εἶπεν ἱερεὺς τις πικρευρισκόμενος, οἷα μελωδικὴ φωνή!

— Προτιμᾶ τὰς ὁδοὺς, ἀπεκρίθη ξηρῶς ὁ Νεδ Τολεῦ one does not cage nightingales αἱ ἀηδῶνες δὲν οἰκοῦσι τοὺς κλωβοὺς.

(ἔπειτα μέρος τρίτον)

GORDON CHRISTIE
profes seur d' Anglais

Η ΑΤΜΗΛΑΤΟΣ ΟΙΚΙΑ
ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΕΝ Τῇ ΑΡΚΤΩΙ ΙΝΔΙΚῇ.
Τῆ
JULES VERNE

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον)

ΗΓ. ΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΡΕΙΣ.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θ' ἀνηρχόμεθα τὰς πρώτας κλιτύας τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων τοῦ κόσμου! Ὁ καιρὸς ἦν θελλώδης καὶ βροχερὸς, ἀλλ' αἱ ὀδοὶ διετηροῦντο καλῶς. Ἀπώλετο πλεον ἡ ἀπειρος παιδιάς ἡ ἐξελισσομένη ἀπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Γάγγου μέχρι τῆς Οὔδης καὶ Ῥοχιλκάνδης. Αἱ κορυφαὶ τῶν Ἰμαλαίων ἐσχημάτιζον πρὸς βορρᾶν γιγαντιαίαν πικρυφὴν, ἐφ' ἧς ἐπεκάθητο νεφέλαι ὑπὸ τοῦ ΝΑ. ἀνέμου ὠθούμεναι· ἡ ὄψις τῆς χώρας καθίστατο ἀγριωτέρα καὶ οἱ δρυμῶνες ἀντεκαθίστων τοὺς ἀγροὺς, τοὺς δὲ φοίνικας διεδέχθησαν μεγαλοπρεπεῖς βανανέαι, καὶ ἰνδοκάλκμοι, μαχνολίκαι, πληροῦσαι τὸν ἀέρα διαπεραστικῶν μύρων, καστανέαι, δένδρα ἐλαστικῶν, ὧν τὸ κόμμι ἔρρεεν ἐκ τῶν διηνογμένων φλεβῶν· γερᾶνια, ῥοδόδενδρα καὶ σωροὶ δαφνῶν, περιέβαλλον τὰς ὁδοὺς.

Κῶμιτινές, ὧν τὰς καλύβας ἐπέστερον χόρτον ἢ ἰνδοκάλκμοι, δύο ἢ τρεῖς ἐπαύλεις, ἀπολλόμεναι ἐν τῷ μέσῳ τῶν δένδρων ἐφάνιντο ἔτι εἰς μεμακρυσμέναις διεσπασμέναις ἐκτάσεις. Ἐπὶ τῶν εὐρειῶν αὐτῶν σκηνογραφῶν στικτόχοροι καὶ ὀμιχλώδης ἐξετείνετο οὐρανός.

Τῇ 17 Ἰουνίου ἔστημεν παρὰ τινὶ σεραγίῳ, ὅπως διανυκτερεύσωμεν. Τὸ σεραγίον.—Ὁ δημόσιος ξενὼν τῶν λεωφόρων τῆς χερσονήσου—τετράπλευρον οἰκοδόμημα μετὰ ἐσωτερικῆς ἀύλης, κοσμεῖται εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας ὑπὸ πυργίσκων, διδόντων αὐτῷ ὅλως ἀνατολικὸν χαρακτῆρα· ὁ φύλαξ αὐτοῦ εἶναι πράκτωρ τῆς ἐντιμοτάτης Ἐταιρίας, ἢ τινὶ τὰ πλεῖστα τῶν οἰκοδομημάτων αὐτῶν ἀνήκουσι.

Ὁλόκληρον τὸ σεραγίον κατεῖχεν ὁ ἡγεμὼν Γουρού Σίγγ, μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ῥαζάχ τῆς Γουζαράτης, μετὰ μεγάλης πομπῆς περιηγούμενος τὰ βόρεια τῆς Ἰνδικῆς.

Οὐδέποτε εἶδον ῥαζάχ περιηγούμενον· οὕτω ὅταν ἔστημεν ἐν τέταρτον μιλίου ἀπὸ τοῦ σεραγίου, ἔσπευσεν μετὰ τοῦ Χῶδ καὶ Βάνξ ὅπως ἐπισκεφθῶ τὸν ἡγεμόνα Γουρού Σίγγ.

«Περιήγησις Ῥαζάχ, εἶπεν ὁ Βάνξ, δηλοῦ ἀλλαγὴν τῆς γεωγραφικῆς θέσεως ὀλοκλήρου κόμης.» Πραγματικῶς ἡ ἀκόλουθία τοῦ ἡγεμόνος συνέκειτο ἐκ πλεόν τῶν πεντακοσίων ἀτόμων. Ὑπὸ τὰ εὐρέα δένδρα διακόσια ὀχήματα κανονικῶς ἐκείντο, ὡς σκηναὶ στρατοπέδου· ταῦτα ἔστυρον βόες καὶ βοῦβάχοι· πρὸς δὲ ὑπῆρχον τρεῖς ἐλέφαντες μετὰ πλουσίων κοσμημάτων καὶ εἰκοσὸς καμήλων. Τὸ κερὰνιον οὔτε μουσουργῶν ἔστρεφετο, οὔτε ὀρχηστρίδων, οὔτε θαυμαστοποιῶν θελγόντων τὰ τε ὦτα καὶ ὀφθαλμοὺς τοῦ ῥαζάχ. Οἱ μουσικοὶ ἔπαιζον τύμπανα, κύμβαλα, χαλκοτύμπανα, ἀνήκοντες εἰς τὴν σχολὴν τὴν ἀντικαθιστώσαν τὴν ἀρμονίαν διὰ τοῦ θορύβου, ἕτεροι ἦσαν κιθαρισταὶ καὶ βραβιτοπλῆκται, ὧν τὰ ὄργανα οὐδέποτε ῥυθμιστοῦ χειρὸς ἐπεσκέφθη.

Μεταξὺ τῶν θαυμαστοποιῶν ἦσαν τινὲς «σαπαλάχ», ἢ τιθασσευταὶ ὄψεων, διαξιφισταὶ δεξιότατοι, ἀκροβάται ὀρχούμενοι ἐπὶ τεταμένω σχοινίων, φέροντες ἐπὶ κεφαλῆς πυρσμίδα ἐκ γῆς καὶ ἐπὶ τῶν ποδῶν κέρα βοῦβάχων. Αἱ δ' ὀρχηστρίδες ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν ὠραίων «βουνδελά» τοσοῦτον ἐπιζήτητων διὰ τὰς ἀρίστους ἐσπερίδας, καθ' ἃς ἀδουσί τε καὶ ὀ-

χοῦνται. Αἱ μὲν ἐνδεδυμέναι διὰ μουσελίνης χρυσοῦφάντου, ἕτεραι διὰ χιτωνίων καὶ ταινιῶν· πλούσιαι φέρουσαι κοσμημάτα ἐτέλουν τὴν περιήρημον ὀρχησιν τῶν ὠν μετὰ θαυμαστῆς χάριτος καὶ δεξιότητος.

Ἄπειροι Ἰνδοὶ ἐκτάδην ὑπὸ τὰ δένδρα κείμενοι ἐκάπνιζον ἢ ἐγεύοντο μέλκας γλυκίσματος ἀποτελουμένου ἐκ καπνοῦ καὶ ὀπίου. Ἐτεροὶ ἐμάσσαν μίγμα φύλλων μαλαβάθρου, καρῶν ἀρέκ καὶ ἐσθεσεμένης τιτάνου, ἔχον χωνευτικοτάτας ιδιότητας ἐν τῇ θερμῇ Ἰνδικῇ.

Κατὰ τὴν ἀφίξιν ἡμῶν οἱ Ἰνδοὶ οὗτοι ἔσπευσαν προσκλίνοντες ν' ἀπευθύνωσιν ἡμῖν τὴν λέξιν Σαχίβ!—Κύριε!—εἰς ἣν ἀπεκρίθημεν δι' ἐνδείξεων φιλίας.

«Ὁ ῥαζάχ τῆς Γουζαράτης, εἶπε μοι ὁ Βάνξ, εἶναι ἀνεξάρτητος, μόνις ὑποταγεῖς κατὰ τὴν Σιπαγιακὴν ἀποστασίαν. Μισεῖ δὲ τοὺς Ἄγγλους καὶ οὐδὲν πρὸς τέρψιν ἡμῶν θὰ πράξῃ».

Οὕτω καὶ συνέβη· οὐδὲ κἄν δ' ἐπετραπή ἡμῖν ἢ εἰς τὸ ἔνδον τοῦ σεραγίου εἴσοδος. Ἐπανήλθομεν λοιπὸν εἰς τὸν σταθμὸν ἡμῶν ὅπως τιμήσωμεν τὸ γεῦμα τοῦ κ. Πραζάδ.

Τῇ 5 πρωῒνῃ ὄρα τῆς 18 Ἰουνίου ὁ Καλοῦθ ἤρξατο πληρῶν τὴν θερμάστραν τοῦ ἐλέφαντος, ἐνῶ ἡμεῖς περιηραζόμεθα τὴν ὄχθην ποταμίσκου. Μετὰ τεσσαράκοντα λεπτά ὁ Στῶρ ἔμελλε νὰ ζεύξῃ τὰ ὀχήματα εἰς τὸν ἐλέφαντα, ὅταν στίφος Ἰνδῶν ἐπῆλθον. Ἦσαν πέντε ἢ ἕξ πλουσίως ἐνδεδυμένοι λευκὰ σηρικὰ ἐνδύματα, φέροντες τυρβάνια χρυσοῦφανα· δωδεκάς φυλάκων ὠπλισμένων διὰ σπαθῶν καὶ πυροβόλων ἦποντο. Εἰς τούτων ἔφερε στέμμα ἐκ πρᾶσιν φύλλων—ἐνδείξιν τῆς παρουσίας ἐπισήμου προσώπου, ὅπερ ἦν ὁ Γούρου Σίγγ, ἀνὴρ τριακονταπενταετής—τύπος τέλειος τῶν μυθικῶν ῥαζάχ, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ ὀπίου διεκρίνετο ὁ μαχαράττιος τύπος. οὗτος μὴ ἀξιώσας ἡμᾶς προσοχῆς ἐπλησίασε τὸν γιγαντικὸν ἐλέφαντα καὶ θεωρήσας αὐτὸν μετ' ἐμφαντοῦς περιεργείας.

«Τίς ἐποίησεν αὐτόν;» ἠρώτησε τὸν Στῶρ. Οὗτος ἔδειξε τὸν μηχανευτὴν ἐγγὺς ὄντα. Ὁ πρίγκιψ στρεφόμενος πρὸς τὸν Βάνξ.

«Μοὶ εἶπον ὅτι ἦν ἰδιοτροπία τοῦ ῥαζάχ τῆς Βουτάν; ἠρώτησε ἐπὶ τῇ κατὰφρατικῇ δὲ τοῦ Βάνξ ἀπαντήσας. Πρὸς τίνα περιηγήτηκα διὰ μηχανικοῦ ὁ ἔχων ζῶντας ἐλέφαντας!

— Ἐπειδή, ἀπεκρίθη ὁ Βάνξ, ὁ ἔλεφας οὐ-
τος εἶναι ἰσχυρότερος πάντων, οὐς εἶχεν ὁ βράχ-
α.

— ὦ! εἶπεν ὁ Γούρου. Σίγγ περιφρονητικῶς
μηκύνων τὰ χεῖλη, ἰσχυρότερος!...

— Οὐδεὶς τῶν σῶν δύναται κινήσει αὐτόν.
Εἶπεν ὁ Χῶδ.

— Βεδοκίω μετὰ τοῦ φίλου μου, προσέθηκεν
ὁ Βάνξ, ὅτι ὁ ἔλεφας οὗτος ἔχει δύναμιν δέκα
ζευγῶν ἵππων, καὶ ὅτι οἱ τρεῖς ὑμῶν ἔλεφαν-
τες οὐδὲ κκτὰ γραμμῆν δύνανται νὰ σύρωσιν
αὐτόν.

— Δοκιμάσατε! εἶπεν ὁ ἡγεμὼν ἐρεθισθείς.
Προτείνω δὲ στοίχημα εἰς τὸ ὅποιον δὲν πι-
στεύω νὰ ὑποχωρήσητε ὅπως θὰ ὑποχωρήσῃ ὁ
ἔλεφας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν ἐμῶν! θέτω στοίχη-
μα τετρακισχιλίων ρουπιῶν.»

Τὸ στοίχημα ἦν ἀρετὸν—ἦτοι δέκα χιλιά-
δες φρ.—ὁ Βάνξ, μεθ' ὅλην τὴν εἰς τὸν χαλ-
κοῦν γίγαντα ἐμπιστοσύνην, ἐνεδοίαζε, τῷ δὲ
λοχαγῷ ὁ γλίχος μισθὸς αὐτοῦ οὐκ ἐπέτρεπε
τοιαύτην θυσίαν.

«Ἀρνεῖσθε, εἶπεν ὁ ἡγεμὼν, φοβεῖσθε νὰ
διακινδυνεύσητε τετρακισχιλίας ρουπίαις.

— Δέχομαι, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης πλη-
σιάζων.

Ὁ λοχαγὸς Χῶδ πλήρης χαρᾶς ἀνέκραξε
«Προσοχή, Χαλκὲ Γίγα! πρόκειται περὶ τῆς
δόξης τῆς Ἀγγλίας!»

Ὁ Βάνξ ἀνῆλθεν εἰς τὸν πυργίσκον μετὰ τοῦ
Στώρ, ἐνῶ ἡμεῖς καὶ ἐκκτοντὰς Ἰνδῶν ἐτοπο-
θετήθημεν περὶ τὴν ὁδόν. Οἱ τρεῖς ἔλεφαντες
ὠδηγήθησαν, ἀπηλλαγμένοι παντὸς βάρους. ἦ-
σαν μεγαλοπρεπῆ ἐκ Βεγγάλης ζῶν ἀγόμενα
ὑπὸ μαούθ· ὅταν διῆλθον ἐνώπιον τοῦ ἡγεμό-
νος ὁ μείζων αὐτῶν—ἀληθῆς γίγας—ἔστη, ἔ-
κλινε τὸ γόνυ, ἤγειρε τὴν προβοσκίδα καὶ ἐ-
χαίρετῆσεν αὐτὸν αὐλικώτατα. Εἶτα προσεδέ-
θησαν ἐκ τῶν ὀπισθίων τοῦ χαλκοῦ γίγαντος.

«Ἐτοιμοί, εἶπεν ὁ Βάνξ, ὅταν ἐπιθυμεῖτε; .

— Ἐπιθυμῶ· ἀπεκρίθη ὁ ἡγεμὼν ποιήσας
ταυτοχρόνως σημεῖον πρὸς τοὺς μάουθ, οἵτινες
ἐξήγαγον εἶδος συριγμοῦ καὶ οἱ τρεῖς ἔλεφαντες
στηρίζοντες τοὺς πόδας ἐπὶ τῆς γῆς εἴλξαν
ἐπὶ μικρὸν τὴν μηχανήν. Κραυγὴ μου διέφυγεν,
ὁ δὲ Χῶδ ἐπληξε τὸν πόδα· «ἐγκρίωσον τοὺς
τροχοὺς» εἶπεν ἀπλῶς ὁ Βάνξ τῷ Στώρ· καὶ
πάρκνυται ὁ χαλκοῦς γίγας ἔστη ἀκίνητος. Οἱ
μαούθ μάτην παρώτρυναν τοὺς ἔλεφαντας. Ὁ ἡ-

μέτερος ἐφάνετο ριζωθεὶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ
ἡγεμὼν ἔδρακε τὰ χεῖλη.

«Ἐμπρός! ἔκραζεν ὁ Βάνξ.

Ὁ ρυθμιστὴς ἠνεώγη, πυκνοὶ σίφωνες ἀτμοῦ
ἐξέφυγον τῆς προβοσκίδος, οἱ τροχοὶ βραδέως
στραφέντες ἔδρακον τὴν γῆν καὶ οἱ τρεῖς ἔλε-
φαντες ἐβιάζον ἐπὶ πόδα, ἐνῶ ὁ λοχαγὸς ἐξε-
λαρυγίζετο κραυγάζων

«Go head! Go head!»

Καὶ τοῦ γίγαντος χωροῦντος πρὸς τὰ ἔμπρός,
οἱ τρεῖς ἔλεφαντες ἐκυλίθησαν κκτὰ γῆς ἐπὶ
τινα χρόνον.

«Ζήτω! Ζήτω!» ἀνέκραζεν ὁ λοχαγὸς φρε-
νητιῶν.

Ὁ Βάνξ ἔκλεισε τὸν ρυθμιστὴν καὶ τὸ ὄχη-
μα ἔστη. Ὁ ἡγεμὼν ἐξωργισμένος καὶ κατησχυ-
μένος εἶχεν ἀπέλθει. Οἱ τρεῖς ἔλεφαντες ἀπε-
ζεύχθησαν, ὅταν δὲ διῆλθον ἐνώπιον τοῦ χαλ-
κοῦ γίγαντος, ὁ μείζων αὐτῶν, ἔκαμψε τὸ γόνυ
καὶ ἐχαίρετῆσεν αὐτόν, ὡς πρότερον τὸν Γουρού
Σίγγ.

Μετὰ ἐν τέταρτον ὁ καμδάρ τοῦ ἡγεμόνος
ἔφερε τῷ συνταγματάρχῃ σάκον περιέχοντα
τὰς τετρακισχιλίας ρουπίαις· ὁ συνταγματάρχης
περιφρονητικῶς ἀπορρίπτων αὐτόν.

«Δοθήτω τοῖς ὑπηρέταις τοῦ ἡγεμόνος» εἶπε.

Τῇ ἐπιούσῃ τὸ Steam-House ἤρξατο ἀνὸν
ἐπὶ τῶν πρώτων κλιτύων τῶν συνδεουσῶν τὴν
πεδιάδα μετὰ τῶν Ἰμαλαίων. Ἦν πραγματι-
κῶς παράδοξον θέαμα ὁ κολοσσὸς οὗτος ἐκπέμ-
πων φλόγας καὶ μετὰ μυκηθμῶν ἔλκων δύο
ὄχηματα, ἐνῶ ὁ ὀρίζων ὀπισθεν ἡμῶν κλύετο
μεγαλοπρεπῆς περιστῶν πανόραμα, ὅπερ ἐκ τῆς
ὀπισθίας βεράνδας ἀπεθουμάζομεν.

Ἡ πορεία αὕτη διακοπτομένη ὑπὸ τῶν πρὸς
διανυκτέρευσιν σταθμῶν διήρκεσεν ἐπὶ ἑπτὰ ἡ-
μέρας, ἀπὸ τῆς 19 μέχρι τῆς 25 Ἰουνίου.

Ὁ σταθμὸς ἐν ᾧ ἐπὶ τινὰς μῆνας θὰ ἐμένο-
μεν ἐξελέγη κκτὰ τὴν 25 Ἰουνίου. Ἀπὸ τεσ-
σαράκοντα ὀκτὼ ὥρων ἡ ὁδὸς καθίστατο ἐπὶ
μᾶλλον ἀνώμαλος, οὕτως ἐβόκνομεν ἐπὶ χώρας
σχεδὸν ἐρήμου, μηδεμίαν πλέον συναντῶντες
κώμην. Μόλις μονήρεις τινὲς οἰκίσκοι διεφαίνον-
το ἐν τῷ μέσῳ τῶν πευκῶν. Τρεῖς ἢ τετράκις ὀ-
ρεινοὶ τινες ἐχαίρετῆσαν ἡμᾶς δι' ἐπιφωνημάτων
θαυμασμοῦ. Βλέποντες δὲ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ
ὄχημα ἀνερχόμενοι τὰ ὄρη ἵτως ὑπέθετον ὅτι
ὁ Βράχμας ἀπεφάσισε νὰ μεταφέρῃ ὀλόκληρον

παγὸν μέχρι τῶν ἀβάτων ὑψῶν τοῦ ὄριου
τῆς Νεπῶλ.

Τέλος τῇ 24 Ἰουνίου, ὁ Βάνξ ἀπήγγειλε διὰ
τελευταίαν φοράν τὴν λέξιν "Alte! τὴν περαι-
νοῦσιν τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐν τῇ βορείῳ Ἰν-
δικῇ περιηγήσεως ἡμῶν. Τὸ ὄχημα ἔστη παρὰ
τινὲς ρύακι, ἐκεῖθεν δ' ἐξεφάνετο ὀρίζων πεντή-
κοντα ἕως ἐξήκοντα μιλίων.

Τὸ Steam-House ἀπέχετο τότε 325 λεύγας
τοῦ τόπου τῆς ἀναχωρήσεως, εἰς ὕψος δισχι-
λίων ποδῶν.

12 ΤΟ ΠΑΛ ΤΗΣ ΤΑΝΔΗΣ

Καταλίπωμεν πρὸς στιγμὴν τὸν συνταγμα-
τάρχην Μουρῶ καὶ τοὺς ἐταίρους αὐτοῦ περα-
τώσαντας τὸ πρῶτον μέρος τῆς περιηγήσεως
αὐτῶν καὶ ἀναμνησθῶμεν τοῦ ἐπεισοδίου τῆς
Ἀλλαχβάδ, ἐνθα ἐφημερίαις τῆς 25 μαΐου
ἐγνώρισεν τῷ συνταγματάρχῃ τὸν θάνατον τοῦ
Νανᾶ. Ἡ τοσάκις διαδοθεῖσα καὶ ψευθεῖσα ἐί-
δησις αὕτη ἦν ἡδὴ ἀληθής;

Ἰδοὺ τί συνέβη ἀπὸ τῆς νυκτὸς τῆς 7 πρὸς
τὴν 8 μαρτίου, κκθ' ἦν ὁ Νανᾶ Σαχίβ καὶ ἀ-
δελφὸς αὐτοῦ Βακλό-Ράο, ἐπομένων τῶν πι-
στοτέρων ἐταίρων αὐτῶν καὶ τοῦ Καλαγάνη,
τὰς τῆς Ἀδζουντάχ κατέλιπον κρύπτως.

Μετὰ ἐξήκοντα ὥρας ἀφικνοῦντο εἰς τὰς κλει-
σωρεῖαις τῶν ὀρέων Σωτπούρκ. Ἀπέειχον τότε
τριάκοντα τῆς Ἀδζουντάχ μίλια, ἐν χώρᾳ
ἐλάχιστα φοιτωμένη. Ἐκεῖσε ὁ Νανᾶ εὐρίσκειτο
εἰς τὸ ὄριον τῆς χώρας τῶν Γούνδων, τρομερᾶ,
φυλῆς, ἡμικυτονόμου, ἦν πρὸς ἀποστασίαν ἐ-
σκόπει ἐξεγερταί. Αὕτη ἔχουσα διακοσίων χιλ-
τετρ. μέτρων ἔκτασιν καὶ πλέον τῶν 3 ἑκκτομ.
κατοίκους διχτέμεται ὑπὸ τοῦ ἀπὸ Ἀλλαχ-
βάδ εἰς Καλκούτταν σιδηροδρόμου. Ἐκεῖσε ὁ
Νανᾶ ἐξήτησε καταφύγιον ὅπως τὰς ἐρευνὰς
τῆς Ἀγγλικῆς Ἀστυνομικῆς διαφύγῃ, μέχρι τῆς
στιγμῆς τῆς ἐκρήξεως τῆς στάσεως. Ἡ πρώτη
δ' αὐτοῦ φροντίς ἦν νὰ εὕρῃ ἀσφαλῆς ἄσυλον.
Οἱ ἀπὸ τῆς Ἀδζουντάχ ἀκολουθήσαντες αὐτῷ
Ἰνδοὶ ἠδύναντο ἐλευθέρως ἀπάσαν τὴν ἐπαρ-
χίαν περιτρέχειν. Ὁ δὲ Βακλό-Ράο, ὃν οὐδόλως
ἢ τῷ διοικητοῦ δῆλωσις ἀπέβλεπεν, ἠδύνετο
τῆς αὐτῆς ἐλευθερίας μετέχειν, ἐὰν ἦν ἀνό-
μιος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἶχε πιστευθῆ

ὁ ἐν Νεπῶλ θάνατος αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐκλαμβανό-
μενος ἀντὶ τοῦ Νανᾶ θὰ συναλαμβάνετο.

Οὕτω οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἡνω-
μένοι σκέψαι, πρὸς τὸν αὐτὸν τείνοντες σκοπὸν,
ἐδέοντο ἀσύλου. Τοιαῦτα δ' οὐδόλως ἐν ταῖς
κλειστωρεῖαις τῆς Σωτπούρκ ἐσπάνιζον. Ἐν τού-
των ἐδειξεν αὐτοῖς εἰς τῶν Ἰνδῶν ἀκολουθῶν,
Γούνδος τις ἐντελῶς τὴν κοιλάδα μέχρι τῶν
βρυθῶν κρυπτῶν αὐτῆς γινώσκων.

Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης βραχίονος τινος τῆς
Νερβούδας εὐρίσκειτο κκταλειμμένον τι πάλ,
καλούμενον «Πάλ τῆς Τάνδης». Τὰ πάλ ἐστὶ
συνένωσις καλυβῶν ὑπὸ νομάδων οἰκουμένων.
Καίων τινὰ δένδρα ὁ Γούνδος, ἐγείρει τὴν κι-
νητὴν αὐτοῦ κκλύβην ἐν τῷ μέσῳ σειρᾶς δο-
κῶν προκσπιζουσῶν τκτύτην κκτ' ἐπιθέσεως ἐν
τῇ στερουμένη ἀσφαλείᾳ ἐρήμῳ αὐτῇ, κρυ-
πτομένην ἐν τῷ βάθει πυκνῶν κκκτων καὶ φρυ-
γάνων.

Συνήθως τὸ πάλ ἐπιστέφει βράχον ἐν τῷ
μέσῳ δασωδῶν φράγγων. Οὐδεὶς δύναται δια-
νοηθῆναι ὅτι ἀνθρώπινα πλάσματα καταφεύ-
γουσιν ἐκεῖσε, ἐνθα ὅπως ἀφιχθῆ τις δέον ν' ἀ-
κολουθήσῃ τὸ λίκνον χειμάρρου, οὐτινος τὸ ὕδωρ
ἐξαλείφει πᾶν σημεῖον ἀτραποῦ. Ὁ διερχόμε-
νος οὐδὲν ὀπισθεν αὐτοῦ ἔχῃος καταλιμπάνει.
Μονήρεις ἐν τοῖς ἀδύτοις αὐτῶν πάλ, οἱ Γούν-
δοὶ εὐκόλως συνεννοοῦνται ἀλλήλοις διὰ πυρῶν
ἀναπτομένων ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ἀποκρήμων
βράχων, διὰ τῶν πολεμικῶν αὐτῶν κραυγῶν, ἃς
ὁ ξένος ἤθελεν ἐκλάθει ὡς τοὺς στόνους τῶν νυ-
κτοβίων πτηνῶν καὶ συριγμοὺς τῶν ἐρπετῶν.
Οὕτω ἐν ὥρᾳ κινδύνου ταχέως ὁ Γούνδος κκτα-
λιμπάνει τὸ πάλ, ἐνίστε καίει αὐτό.

Ἐν ἐνὶ τῶν τοιούτων πάλ, τῷ τῆς Τάνδης, ὁ
Νανᾶ Σαχίβ καὶ ἀκόλουθοι αὐτοῦ κατέφυγον
ἀπὸ τῆς 12 μαρτίου. Ἡ πρώτη φροντίς τῶν δύο
ἀδελφῶν ἦν νὰ ἐρευνήσωσι τὰ περὶ. Παρατή-
ρησαν πόθεν καὶ ἕως ποῦ τὸ βλέμμα εἰσέδουεν,
ἠρώτησαν ποιοὶ κκτῶκον τὸ πάλ πρότερον, ἐ-
σπούδασαν τὸ ἐπιστέφον αὐτὸ ὕψωμα· καὶ τέ-
λος ἠννόησαν ὅτι μόνον ὑπερβάνων τις τὸν χει-
μῆρον Ναζούρ—ὃν ἄρτι οὗτοι διῆλθον—δύνα-
ται ἀφιχθῆναι ἐκεῖσε. Ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις
τὸ πάλ ἦν ἀσφαλῆς, κκτῶκον ἐν περιπτώσει
κινδύνου ἀνεξίχνιστον κρησφύγετον ὑπόγειον τι
σπήλιον.

Ἀλλὰ μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς ταῦτα ὁ Βακλό-Ράο,

ἐνῶ ὁ νεκρὸς ἤρευνε τὰ ἔνδον τῆς κρύπτης ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν τὸν Γοῦνδον·

« Ἀπὸ πότε τὸ πάλ τοῦτο κατελείφθη ;

— Ἀπὸ ἐνὸς ἔτους· ὡκεῖτο δ' ὑπὸ νομάδων ἐπὶ τινὰς μῆνας μόνον διαμεινάντων.

— Ἐκτοτε οὐδεὶς εἰς αὐτὸ κατέρυγεν ; οὐδεὶς στρατιωτῆς ἢ ἀστυνομικὸς πρᾶκτωρ ἤρευνησε τὰ περὶ ;

— Οὐδεὶς.

— Οὐδεὶς ξένος ἐπεσκέφθη αὐτό ;

— Οὐδεὶς ἐκτὸς γυναικὸς τινος, ἣτις ἀπὸ τριετίας πλανᾶται ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Νερβούδας.

— Ποίκα εἶναι ἡ γυνὴ αὕτη ;

— Ἀγνοῶ. Πόθεν ἔρχεται ἀδυνατῶ εἰπεῖν, καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ κοιλάδι οὐδεὶς πλείονα ἐμοῦ περὶ ταύτης γινώσκει ! Εἶναι ξένη, εἶναι Ἰνδὴ οὐδεὶς ἔμαθε ! »

Ἄλλο Βαλῶ-Ράο μετὰ σκέψιν ἠρώτησε·

— Καὶ τί πρόκειται, ἡ γυνὴ αὕτη ;

— Πλανᾶται, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰνδός. Ζῆ δ' ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης. Ἐν ἀπάσῃ τῇ κοιλάδι ἀπονήμονται αὐτῇ μέγαν σεβασμόν. Πολλὰκις ὑπεδέχθησαν ταύτην ἐν τῷ ἐμῷ πάλ. Οὐδέποτε ὀμιλεῖ, θεωρεῖται δ' ὡς βωδὴ. Τὴν νύκτα πλανᾶται ἐν χειρὶ ἔχουσα ἀναμμένον ῥητινώδη κλάδον, δι' ὅπερ κκαλοῦμεν ταύτην « Πλανωμένην φλόγα ».

— Ἄλλ', ὑπέλαβεν ὁ Βαλῶ-Ράο, ἀφοῦ γινώσκει τὸ πάλ τῆς Τάνδης εἶναι φόβος...

— Οὐδεὶς ὑπάρχει φόβος. Ἡ γυνὴ αὕτη στερομένη λογικοῦ στερεῖται κεφαλῆς, οἱ ὀφθαλμοὶ ταύτης οὐδὲν ὁρῶσιν ὅτι ἀτενίζει, τὰ ὄσα οὐδὲν ἀκούσιν ὅτι ἀκροᾶται ἢ γλώσσα αὐτῆς ἀδυνατεῖ ἀρθρῶσαι λέξιν ! Ὁμοιάζει πρὸς τυφλὴν καὶ κωφάλαλον. Εἶναι νεκρὰ ἐξηκολούθησεν νεκροῦ ζώην ! »

Ἡ παράδοξος αὕτη γυνὴ, ἣς ἡ ὠρὰ καὶ ὠραία ἔτι μορφή παρκαίρωσεν γηράσασα, ἀλλ' ἐστερημένη ἐκφράσεως οὔτε ἡλικίαν οὔτε τὴν καταγωγὴν ἐδήλου ἦν γνωστοτάτη ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Νερβούδας. Οἱ ὀφθαλμοὶ ταύτης, ὡς ἐλέγετο, θὰ ἐκλείσθησαν εἰς τὴν πρηνετικὴν ζώην ἐνώπιον φοβερῆς σκηνῆς, ἣν ἐξηκολούθει βλέπουσα « ἔνδοσ ».

Τὸ ἀβλαβὲς καὶ ἄλογον αὐτὸ πλάσμα εὐμενῶς οἱ ὄρειοι ἐδέχοντο. Οἱ τρελλοὶ θεωροῦνται ὑπὸ τῶν Γοῦνδων, ὡς περ ὑπὸ πάντων τῶν βαρ-

βάρων, ὡς ἱερὰ ὄντα. Οὕτω ἔτρεφον τὴν Πλανωμένην Φλόγα πεινώσαν, ἐκάλυπτον ταύτην πίπτουσαν ἐκ κοπώσεως, μὴ ἀναμμένοντες εὐχαριστήσεις.

Οὐδὲν περὶ ταύτης ἐγίνωσκον. Ἐπὶ μῆνας δ' ὀλοκλήρους ἠφηνίζετο, χωρὶς οὐδὲν περὶ αὐτῆς νὰ μάθωσι· πολλὰκις δ' ἐπίστευσαν ὅτι ὁ Θλιθερὸς ταύτης βίος ἐπαρᾶνθη, ἀλλ' οὐχί ! Ἐπανεβλέπον ταύτην πάντοτε ἀμετάβλητον ἐπανερχομένην.

Ὁ Βαλῶ-Ράο προσεκτικῶς ἀκούσας τὸν Ἰνδὸν διανοεῖτο μὴ τις κίνδυνος ὑπάρχει, γινώσκουσης τῆς Πλανωμένης Φλογὸς τὸ Πάλ τῆς Τάνδης, δυναμένης ἐκείσε ἐπανελεθεῖν. Ἡρώτησε λοιπὸν τὸν Γοῦνδον ἐὰν ἐγίνωσκε ποῦ αὕτη νῦν εὐρίσκετο.

« Ἀγνοῶ, ἀπεκρίθη ὁ Γοῦνδος, ἀπὸ ἐξ μηνῶν οὐδεὶς ταύτην ἐπανείδεν. Ἦτος ἔθνηεν, ἀλλὰ καὶ ζώσης οὐδεὶς ὑπάρχει φόβος. Αὕτη εἶναι ζῶν ἀγαλμα. Αὕτη θὰ εἰσέλθῃ, θὰ καθίσῃ παρὰ τῇ πυρᾷ ἡμῶν ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας καὶ οὔτε ἰδοῦσα οὔτε ἀκούσασα ἡμᾶς, θ' ἀπέλθῃ μετ' ἀνημμένης δαδὸς ὅπως πλανηθῆ. Τοιαύτη ἢ ζῶν αὕτη. Ἄλλ' ἡ ἀπουσίκα τῆς νῦν ὑπὲρ τὸ δέον παρετάθη, ὡς δὲν θὰ ἐπανελεθῇ πλέον. ... Νεκρὰ τὸ πνεῦμα πρὸ πολλοῦ, ἴσως ἔθανε καὶ κατὰ τὸ σῶμα ! »

Ὁ Βαλῶ-Ράο ἐθεώρησεν ἀνάξιον νὰ εἴπῃ τι περὶ ταύτης τῷ Νκνὰ Σαχίβ· καὶ οὗτος δ' ἐπελάθετο μετ' οὐ πολὺ τῆς Πλανωμένης Φλογός, ἣτις ἕνα μῆνα μετὰ τὴν ἐν τῷ Πάλ οἰκησιν αὐτοῦ δὲν εἶχε φανῆ ἔτι ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Νερβούδας.

ΙΕ. Η ΠΛΑΝΩΜΕΝΗ ΦΛΩΣ.

Ὁ Νκνὰ ἀπὸ τῆς 12 μαρτίου μέχρι τῆς 12 ἀπριλίου ἐκρύπτετο ἐν τῷ πάλ, ὅπως διαφύγῃ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν Ἀγγλικῶν ἀρχῶν· ἀλλ' οἱ πιστοὶ αὐτῷ ἐταῖροι περιέτρεχον τὴν κοιλάδα, τὰς κώμας καὶ κλύβας ἀγγέλλοντες τὴν προσεχῆ ἐμφάνισιν τρομεροῦ ἡμιθέου καὶ πρηνετικῶν τὰ πνεύματα πρὸς ἐθνικὸν κίνημα.

Τὴν νύκτα ὁ Νκνὰ καὶ ὁ ἀδελφός του ἐξήρχοντο τῆς κρύπτης αὐτῶν δοκιμάζοντες τὰς διαθέσεις τῶν Γοῦνδων, τὸν αὐτὸν δὲν καὶ οἱ αὐτόχθονες νήτων τινῶν τοῦ Βιρηνικοῦ Ὀκεανοῦ πολυτισμὸν ἐχόντων. Ἐκ συνέσεως ἐνεφάν-

σθημόνον ἐνώπιον ὀλίγων ἰσχυρῶν φυλάρχων, ἀλλ' ἐγίνωσκον ὅτι μόνον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἤρκει ὅπως πλείστα ἐκτομμύρια τῶν Ἰνδῶν τούτων ἐξεγείρῃ. Τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα ὡς ὀρμητικὴ θυελλώδης πνοὴ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Νερβούδας ἐπέπνεεν. Οἱ Γοῦνδοὶ μόνον τὴν πολεμικὴν ἀνέμενον κρυφῶν ὅπως ὀρμήσωσι κατὰ τῶν στρατοπέδων τῆς ἐπαρχίας. Ἄλλ' οὐκ ἦν ἡ κατὰλληλος ἔτι στιγμή.

Ἐνα μῆνα μετὰ τὴν ἐν τῷ Πάλ ἀφίξιν αὐτοῦ, ὁ Νκνὰ ἐθεώρησεν ὅτι ἠδύνετο ἀφῶς ἐνεργεῖν. Οἱ ἔμπιστοι ἐκοινοποιοῦν αὐτῷ τὰ ἐν Βομβάη συμβαίνοντα. Ἐγίνωσκον ὅτι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας δραστηριώταται ἐγένοντο ἔρευναι, μετὰ μίαν ἐβδομάδα παύσασαι, ἀπελπισθέντων πάντων τῶν κνηθομένων ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τῆς ἀμοιβῆς, τὸ δ' ὄνομα αὐτοῦ εἰς λήθην ἐπανεπέτεν. Οὕτως ὅτε μὲν ὑπὸ στολὴν ἀστοῦ, ὅτε δ' ὑπὸ ἀπλοῦ ἀγρότου, ὅτε μὲν μόνος, ὅτε δὲ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐμακρύνετο τοῦ πάλ πρὸς βορρᾶν ἀνίων μέχρι τῶν ἄκρων τῶν Βινδυῶν, κοινωνῶν μετὰ θαρραλέων καὶ φανατικῶν γεωργῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον Σιπαγύων. Εἶτα διήρχετο τὴν Βίτταν πρὸς δυσμὰς τῆς Βουδελκούνης καὶ τὴν 19 ἀπριλίου ἀφικνεῖτο εἰς Σουάρην, ἐνθα πανάρχικα ἐγείρονται οἰκοδομήματα, αἱ «τόται» εἶδος τάφων, ἐπιστροφόμενων δι' ἡμισφαιρικῶν στεγῶν. Ἐκ τῶν οἰκῶν τούτων τῶν νεκρῶν, ὧν οἱ βωμοὶ ἀφιερωμένοι εἰς τὴν βουδικὴν λατρείαν εἰσι πρὸ αἰῶνων κενοὶ, ἐπὶ τῇ φωνῇ τοῦ Νκνὰ ἐξῆλλον ἐκκτοντάδες φυγάδων, συσσωρευμένων ἐν τοῖς ἐρείπιοις ὅπως τὰς ἀγγλικὰς ἀντεκδικήσεις διαφύγῃσι, μίαν μόνον λέξις ἤρκεσεν ὅπως ἐνοήσωσι τί ὁ Νκνὰ ἀπ' αὐτῶν ἦται. Ἐπὶ τῷ πρώτῳ δὲ σημείῳ αὐτοῦ, τῆς ὠρᾶς ἐπελθούσης θὰ ἐπήρχοντο κατὰ τῶν κατακτητῶν. Διελθὼν δὲ τὴν 24 ἀπριλίου τὴν Βίλσαν ἀφίχθη τὴν 27 εἰς Ἐκχούρ καὶ τὴν 30 εἰς τὴν παλαιὰν πόλιν Σαγγῶρ, ἐνθα συνήνησε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ Κκαλγάνην συνεννοούμενος μετὰ τῶν φυλάρχων ὅπως καθ' ἡν ἐποχὴν ὁ Νκνὰ ἐνεργῆ πρὸς νότον, οὔτοι ἐνεργήσωσιν εἰς τὰ βόρεια τῶν Βινδυῶν. Εἶτα οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐπεσκέφθησαν τὸ βασιλεῖον τῆς Πενάχ, ἐνθα πολλοὺς ἐποιήσαντο προσηλύτους ἐκ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀδελφάντου τοῦ βασιλέως. Ἐκεῖθεν κατιόντες πρὸς τὴν Νερβούδα ἐ-

στησαν ἐν Βοπάλ, τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ ἐν Ἰνδικῇ ἰσλαμισμοῦ, ἣς ἡ ἡγεμονία καθ' ὅλην τὴν ἀποστασίαν πιστὴ τοῖς Ἀγγλοῖς διέμενεν. Ἀφίχθησαν δ' ἀκολουθούμενοι ὑπὸ δωδεκάδος Γοῦνδων, τῇ 24 ματίου, τελευταία ἡμέρα τῶν ἐορτῶν τοῦ Μουχαρόμ, ἀγομένων πρὸς πομπὴν τοῦ νέου ἔτους τῶν μουσουλμάνων. Ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ περιεβέβληντο τὴν στολὴν τῶν « γιογιῶν », ἀθλίων θρησκευτικῶν ἐπικιτῶν, μακρὰς κυρτὰς φερόντων μαχίρας, δι' ὧν ἐκ φανατισμοῦ πλήττουσιν ἐκτουός. Οὕτω ἀγνώριστοι ὑπὸ τῷ ἔνδυμα αὐτῷ, ἠκολούθησαν τὴν πομπὴν διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως, ἐν μέσῳ τῶν ἀπειρακίμων ἐλεφάντων, ἐχόντων ἐπὶ τῆς ῥάχης αὐτῶν « ταξίας », μικροὺς βωμοὺς εἰκοσι ποδῶν ὕψους. Ἀνεμίγησαν μετὰ τῶν μουσουλμάνων χρυσοῦφάντους φερόντων στολὰς, τῶν μουσουλμάνων, στρατιωτῶν, ὀρχηστρίδων — ἀθλίως συσσωρεύσεως ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν βεβακχουμένων καὶ ὀργιζόντων. Μετὰ τῶν πικροδραπῶν τούτων Ἰνδῶν, ἐν οἷς ὑπῆρχον πολλοὶ πιστοὶ ἠδυνήθησαν ἀνταλλάξαι μασσικὰ συνθήματα, οἰκέτα τοῖς ἀποστάταις τοῦ 1857.

Ἀρκα τῇ ἐσπέρᾳ ἄπαντες κατηρῶνθησαν πρὸς τὴν ἀνατολικὴν τῆς πόλεως λίμνην, ἐνθα ἐν μέσῳ κρυγῶν καὶ θορύβου, πυροβολισμῶν καὶ πυροκροτάλων, ὑπὸ τὴν λάμπην χιλιῶν δαδῶν ἄπαντες οἱ φανατικοὶ οὔτοι ἐκρήμισαν τὰς ταξίας ἐν τοῖς ὕδασι. Ὅπως δῶσιν περὶ εἰς τὴν πομπήν.

Τῇ στιγμῇ ταύτῃ χεῖρ τις ἤψατο τοῦ ὤμου τοῦ Νκνὰ, ἐπιστραφεὶς δ' ἀνεγνώρισε Βαγγλόν τινα, παλαιὸν ἀκόλουθον αὐτοῦ ἐν Βομβάη. Οὗτος τὰς ἐξῆς ἐψιθύρισε λέξεις.

« Ὁ συνταγματάρχης Μουρῶ ἀπῆλθε τῆς Κκαλούττας.

— Ποῦ εἶναι ;

— Ἦν χθὲς ἐν Βεναρές.

— Εἰς τὰ σύνορα τῆς Νεπάλ ; πῶς ;

— Ὅπως διαμείνη ἐπὶ τινὰς μῆνας καὶ εἶτα ἐπανελεθῇ εἰς Βομβάην. »

Συριγμὸς ἀντήχησεν. Ἰνδὸς δὲ ὀλισθαίνων διὰ τοῦ πλήθους ἀφίχθη παρὰ τῷ Νκνὰ. Ἦν ὁ Κκαλγάνης.

« Ἀπελθε, εἶπεν, ὁ νεκρὸς. Εὐρὲ τὴν Μουρῶ πρὸς βορρᾶν ἀνιόντα, κινδύνευσον τὴν ζώην σου ὅπως ὑπηρετήσῃς αὐτόν. Μὴ ἀπέλθῃς πρὶν κατέλθῃ μέχρι τῆς κοιλάδας τῆς Νερ-

βούδας. Τότε, αλλά τότε μόνον, ἔλθε δμως με εἰδοποιήτης.»

Μετὰ δέκα λεπτά ὁ Καλαγάνης ἀπῆλθε τῆς Βοπάλ.

Ὁ Βαλίο Ῥίο πλησιάζει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

«Καιρὸς ὅπως ἀπέλωμεν, εἶπε.

— Ναι! πρέπει πρὸ τῆς πρωίας νὰ ὦμεν ἐν τῷ πάλ.»

Καὶ ἀμρότεροι, ἐπομένων τῶν Γούνδων ἀνῆλθον πρὸς βορρᾶν μέχρι μονήρους ἐπαύλειας, ἔνθα ἵπποι τεχνεῖς, ἀρωματικὴν τροφὴν τρώγοντες καὶ δυνάμενοι πενήκοντα μιλίων πορεῖν ἐν μιᾷ νυκτὶ ποιῆσαι, ἀνέμενον αὐτούς.

Ὁ Νανὰ Σαχίβ διενεοῖτο κατὰ τὴν πορεῖν τὴν εὐτυχῆ συγκυρίαν δι' ἧς θὰ συνελάμβανε τὸν Μουνρῶ. Ὁ συνταγματάρχης κατέλιπε τέλος τὴν Κακκούτταν, ἡ δὲ γαίρ τοῦ Καλαγάνη θὰ ὠδήγει αὐτὸν πρὸς τὴν ἀγρίαν ταύτην χώραν τῶν Βινδῶν, ἔνθα θὰ ἐλάμβανε τὴν ὑπὸ τοῦ μίσους τοῦ Νανὰ ἐπιφυλασσομένην αὐτῷ ἐκδίκησιν. Ἐγγὺς τοῦ πάλ ὁ Νανὰ εἶπε τῷ Βαλίο Ῥίο.

«Ὁ Μουνρῶ ἀπελθὼν τῆς Κακκούττης διευθύνεται πρὸς τὴν Βομβάην.

— Ἡ ὁδὸς τῆς Βομβάης βλίνει μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ!

— Οὐχί! νῦν ἀφίχθησεται μέχρι τῶν Βινδῶν.»

Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ τὰ πάντα ἐξήγει.

Τῆ 5 πρωινή ὥρᾳ ὁ Νανὰ καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἀφίχθησαν εἰς τὸν χειμάρρον Ναζούρ, δι' οὗ πρὸς τὸ πάλ ἀνήχοντο.

Οἱ ἵπποι ἀφέθησαν εἰς τὴν φροντίδα δύο Γούνδων, ἐπιφορτισθέντων ὅπως μεταφέρωσιν αὐτοὺς εἰς κώμην τινα. Οἱ λοιποὶ ἠκολούθουν τοὺς δύο ἀδελφοὺς βλίνοντας πρὸς τὸ πάλ· αἰφνης πυροβολισμὸς ἤχησεν ὑπὸ ἐτέρων συνοδευθεῖς, ταυτοχρόνως δὲ κορυχί ἠκούσθησαν.

«Ζήτω! Ζήτω! ἐμπρός!»

Ἀξιωματικὸς ἠγούμενος πενήκοντα στρατιωτῶν ἐπεράνη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πάλ καὶ ταυτοχρόνως νέοι πυροβολισμοὶ κατὰ τοῦ Νανὰ καὶ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ κατευθυνόμενοι. Πέντε ἢ ἕξ Ἰνδοὶ ἔπεσαν, οἱ λοιποὶ ῥιφθέντες εἰς τὴν κοίτην τοῦ Ναζούρ ἐκρύβθησαν ὑπὸ τὰ δένδρα.

«Ὁ Νανὰ Σαχίβ! ἀνέκραζεν οἱ ἄγγλοι ὀρμῶντες.

Τότε εἰς τῶν θανατηφόρων πληγέντων τείνας τὰς χεῖρας.

«Θάνατος εἰς τοὺς κατκατητάς!» ἔκραζε πίπτων ἄνους.

Ὁ ἀξιωματικὸς πλησιάζει τὸ πτώμα.

«Εἶναι ὁ Νανὰ Σαχίβ; ἠρώτησε.

— Αὐτὸς οὗτος; ἀπερίθησαν δύο στρατιῶται γνωρίζοντες αὐτὸν ἐν Λυκνώβη.

— Ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἦδη» ἔκραζεν ὁ ἀξιωματικὸς.

Καὶ ἄπην τὸ ἀπόσπασμα ἐδυσθίσθη εἰς τὸ δάσος.

Μετ' ὀλίγον σιὰ τις ὠλισθήσεν ἐπὶ τοῦ ἀπορρώγους βράχου. Ἦν ἡ πλανωμένη φλώξ μέλανα περιβεβλημένη πέπλον ἐσφιγμένον παρὰ τὸν ζωστήρα. Τὴν περελθοῦσαν ἐσπέραν, ἡ τρελλὴ αὐτῆ ἐγένετο ὁ ἄκων ὁδηγὸς τῶν Ἀγγλων. Εἰσελθοῦσα εἰς τὴν κοιλάδα μηχανικῶς ἀφίχθη εἰς τὸ πάλ, πρὸς ὃ ἐνστιγμὸν τι ἤγε τούτην. Ἀλλ' ἦδη τὸ περὶ τὸ πάλ πλάσμα, ὅπερ ὑπελάμβανον βωβόν, ἤρθη ἐν ὄνομα τὸ τοῦ δημίου τῆς Κκουνπώρης!

«Νανὰ Σαχίβ! Νανὰ Σαχίβ!» ἐπνελάμβανεν ὡς εἰ ἡ εἰκὼν τοῦ ναβάβ δι' ἀνεξηγήτου προαισθητικῆς ἐπνεήθη ἐν τῇ μνήμῃ τῆς.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἀκούσας ὁ ἀξιωματικὸς ἐσκίρτησεν ἠκολούθησε τὴν τρελλὴν μέχρι τοῦ πάλ, καὶ ἀνέμεινε τὴν ἡμέραν, ὅτε ὁ Νανὰ, καὶ οἱ Γούνδοι προσήγγισαν, ὑπεδέχθη αὐτοὺς διὰ πυροβολισμῶν πολλοὺς θανατώσας, ἐν οἷς καὶ τὸν ἠγέτην τῆς Σιπαγιαῆς ἀποστράξας.

Τοιαύτη ἡ συμπλοκή, ἣν διὰ τοῦ τηλεγράφου μεταδοθεῖσαν ἐν Βομβάη καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ χερσονήσῃ ἀνακοινωθεῖσαν ἀνέγνω ὁ συνταγματάρχης Μουνρῶ ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Ἀλλχχάβδ τῆ 26 μῆτου.

Ἐν τούτοις ἡ τρελλὴ κατκαλιπούσα τὸ πάλ, κατῆλθε τὸν Ναζούρ, ἀφίχθη εἰς τὸ μέρος ἔνθα ἔκειντο τὰ πτώματα, ἔστη ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀναγνωρισθέντος, οὐτινος ἡ μορφή καὶ τοῖ νεκροῦ ἦν ἔτι ἀπειλητικὴ. Ἠδύνατο τις εἰπεῖν ὅτι ζήσαντος διὰ τὴν ἐκδίκησιν, τὸ μῖσος ἐπέζησεν αὐτῷ.

Ἡ τρελλὴ ἐγονυπέτησεν, ἔθηκε τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τοῦ διατρήτου ὑπὸ τῶν σφικτῶν σώματος, οὐτινος τὸ αἶμα ἐκκλήιδωσε τὰς πτυχὰς τοῦ πέπλου τῆς. Ἐθεώρησεν αὐτὸ ἐπὶ μακρόν, εἶτα

ἐγειρομένη καὶ τὴν κεφαλὴν διακινούσα, κατῆλθε βραδέως τὸν Ναζούρ.

Ἀλλὰ τότε, ἡ Πλανωμένη φλώξ ἐπαπέπεσεν εἰς τὴν συνήθη αὐτῆ ἀδιαφορίαν τὸ δὲ στόμα αὐτῆς ἔπαυσεν ἐπνεκλαμβάνον τὸ κτηνημῆνον ὄνομα τοῦ *Narā Saḡib*.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΗΡΑΙΟΥ ΟΝΟΥ

Ἵππερχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὄνος τις ὁ ἀριστος τῶν ὄσους ποτὲ ἐγνώρισεν. Ἄγνοῦ ἔαν ὑπῆρξε κηκὸς ἐν τῇ νεότητί του, ὡς ὄλοι οἱ ὅμοιοί του ἄλλ' ἦν γέρων πολὺ γέρων καὶ δὲν ἔτρεφε πλέον μνησικακίαν οὔτε ἐλαττώματα. Ἐβάδιζε σοβαρῶς καὶ μεμετρημένως. Σεβαστὸς διὰ τὸ γῆρας καὶ τὰς ὑπηρεσίας του, οὐδέποτε ἐλάμβανε μομφὰς καὶ συμβουλὰς, ὦν δὲ ὁ τὰ μάλιστα ἄμεμπτος ὄνος ἦν ταυτοχρόνως ὁ εὐτυχέστερος καὶ σεβαστότερος.

Μᾶς ἀνετίβαζον τὴν Ἰρσὺλιν καὶ ἐμὲ, ἐκίστην ἐπὶ μιᾷ τῶν πλευρῶν του, καὶ περιηρόμεθα οὕτως ἐπ' αὐτοῦ χωρὶς οὐδέποτε νὰ διανοηθῆ νὰ ἀπαλλαγῆ ἀφ' ἡμῶν. Κατὰ τὴν ἐπᾶνοδον ὁ ὄνος ἀνελάμβανε τὴν συνήθη ἐλευθερίαν αὐτοῦ, διότι ἠγνόει τί ἐστὶ σχοινίον καὶ χελιδνός. Πάντοτε πλανώμενος ἐν τοῖς φράκταις, τῷ χωρίῳ ἢ τῷ λειμῶνι τοῦ κήπου, ἦτο παντελῶς ἐλεύθερος οὐδέποτε πράττων ἀποπήματα καὶ πάντοτε συνετῶς φερόμενος.

Ἐνίοτε κατεκλυβάνετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ εἰσέρχεται ἐν τῇ οἰκίᾳ, τῷ ἐστιατορίῳ καὶ τῷ κοιτῶνι τῆς μάμμης μου, ἧτις εὔρεν αὐτὸν μίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ καθρέπτου τῆς ἔχοντα τὴν βίνα του ἐντὸς κουτίου πούδρας σοβαρῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς καλλυνόμενον. Εἶχε μάλιστα μάθει ν' ἀνοίγῃ τὰς θύρας καὶ ἐπειδὴ εἴξευρεν ὄλους τοὺς διαδρόμους, ἐξῆτε παντοῦ τὴν μάμμην μου, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν εἴξευρεν ὅτι πάντοτε θὰ ἐλάμβανε τί διὰ νὰ φάγῃ.

Δὲν ἐθύμωνεν ἔαν προυξένοι τὸν γέλιωτα ἀνώτερος τῶν σαρκασμῶν ὠμοιάζε πρὸς φιλόσοφον ὅστις εἰς μόνον τὸν ἐκυτόν του ἀνήκε. Ἡ μόνη ἀδυναμία του ἦτο ἡ ἀεργία καὶ ἡ παρεπιμένη αὐτῇ ἀνία τῆς ἐρημίας.

Νύκτα τινὰ εὐρῶν τὴν θύραν τοῦ λουτροῦ ἠνεφγμένην, ἀνήλθε κλίμακα τινὰ ἐξ ἑπτὰ ἢ ὀκτῶ βαθμίδων, διῆλθε τὸ μαχηρεῖον καὶ ἄλλων τινὰ δωμάτια καὶ ἔφρασεν εἰς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος τῆς μάμμης μου. Ἐπειδὴ δὲ εὔρεν αὐτὸν κλειδωμένον, ἤρχισε νὰ κτυπᾷ δυνατὰ διὰ τοῦ ποδός του. Ἡ μάμμην μου ἠγέρθη ἐκ τοῦ θορύβου καὶ φοβηθεῖσα μήπως εἰσὶ κλέπτει προσεκάλεσε τὴν ὑπηρέτριάν της, ἧτις σπεύδουσα ὅπως ἀνοίξῃ τὴν θύραν ἔπεσον ἐπὶ τοῦ ὄνου καὶ τρομάξασα ἐξέβαλεν ὀξεῖα κορυφὰς, ὁ ὄνος τὴν ἐμιμήθη καὶ ἀπετέλεσεν ἀμρότεροι ὠραῖον μελωδίαν, ἡ ὁποία πολὺ διεσκέδασε τὴν μάμμην μου.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΑΝΔ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΙΩ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΩ.

Τώρα π' ἀνοίξῃς εὐμορφὴ λάμπει,

Ὅπου κάθε ζωὴ ξαναεἰσόνει,

Ποῦ ἀνθίζουν τῶν δένδρων οἱ κλώνοι

Καὶ λουλούδια γεμίσαν οἱ κάμποι,

Τῆς αὐγῆς ζηλεμέ οὐλοῦδι,

Πῶς μαράθηνες τόσο δροσάτο;

Ἐβαρέθης τὸν κόσμον δῶ κάτω

Ἀπὸ τόρα, χρυσὸ μ' ἀγγελοῦδι;

Ἄχ, γιατί τὸν βαρέθης; γιατί σένα

Ξαναθίσαν τὰ βόδα, τὰ κρῖνα,

Τὰ πουλιὰ κελαδοῦνε κ' ἐκεῖνα

Ἐγυρίσαν γιὰ σὲ τὰ καυμένα!

Ποῦ θὰ σ' εὔρουν; ... Παῖδες, χελιδόνι,

Δίχως πίσω στιγμή νὰ κυττάξης

Ποιὰς καρδιάς πληγωμέναις σπαράξεις,

Τί φαρμάκια ἀπομένουν, τί πόνοι!

Μὰ καὶ πάου, ποῦ πᾶς, συλλογίσου,

Ἐρημιά κ' ἀπονιά σὲ προσμένει!

Ἄχ, ἐδῶ θὰ σὲ κλαῖν' πονεμένοι,

Ἄρρανοι, δυστυχεῖς, οἱ ὀικοί σου.

Θὰ περνοῦνε οἱ μῆνας κ' οἱ χρόνοι

Θλιβεροὶ καὶ στὰ μαῦρα ἔντομένοι

Κ' ἡ ζωὴ τους βαρεῖα, πικρομένη,

Σάν κερὶ στὴ φωτιά, θὲ νὰ λυθῇ.

¹ Θεωρεῖται ἐν Ναυπλίῳ τῆ 44 Μαρτίου 1884 ἐν ἡβῇ θαλλούσῃ.

Ἀριστείδη μου, νὰ ἔξερρες πόση
 Συμφορὰ τοὺς ἀφ᾽ ἡμῶν μεγάλη,
 Θεὸς νὰ γύριζες πίσω καὶ πάλι
 Νὰ τοὺς σβύσῃς τὴν λύπη τῆ τῶσι!

(Ἐξ Ἄργους)

Κ. Δ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ.

ΕΠΙΔΟΡΠΙΑ

«Διατί εἶσαι σκυθρωπὸς κ *;
 — Ἄγνοεῖς τὸ δυστύχημά μου;
 — Τί;...
 — Ἦ σὺ ζυγὸς μου ἀνηπάγη...
 — Καὶ ἡ ἰδική μου ἐπίσης...
 — Ἰπὸ στηθοκατάρρου...
 — ὦ! σὲ συγχαίρω... ἡ ἰδική μου ὑπὸ τοῦ
 ὑπερέτου μου!»

* *

«Comment trouvez vous cette femme ?

— Elle est comme un ange sans g.»

ὑπὸ S.

* *

Πρὸ τινος πρὸς τὸν Κερκμεϊκὸν ἀνεκαλύφθη
 τὸ ἐξ᾽ ἧς ἐπίγραμμα·

. . ΕΔ
 Ο . ΕΙΝ
 . Ε Η Ο Δ
 Ο Σ Τ Ο
 Ν Ο Ν
 . Ο Ν

Πολλοὶ σοφοὶ συνήλθον περιεκύκλωσαν τὸν
 λίθον καὶ πρὸς τοὺς ἑκάστης ἔδιδον ἐρμηνείας. Χω-
 ρικός τις διερχόμενος ἐκεῖθεν πρὸς τὴν τὴν
 ἐπιγραφὴν καὶ εἶπεν·

«Εἰξεύρετε τί σημαίνει;» καὶ πρὶν λάθωσι
 καιρὸν οἱ σοφοὶ ν' ἀτενίσωσιν αὐτόν· «ἐδὼ εἶναι
 ἡ ὁδὸς τῶν ὄρων»· εἶπεν, αὐτὴν ἀκολουθήτε
 καὶ θὰ ἦσθε πάντοτε ἐντὸς τοῦ κράτους σας.

* *

Ὁ κύριος * εἶναι κεκλημένος εἰς δεῖπνον ὡς
 προνοητικὸς ἄνθρωπος ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὴν γασ-
 τέρην του φαγητῶν πληροῖ ἤδη καὶ τὰ θυλά-
 κιά του· ὁ οικοδεσπότης ἐννοῶν τὸ ληθρεμπό-
 ριον κενώνει ἐν ἐνὶ τῶν θυλακίων τοῦ κ. * φυά-
 λην αἶνου.

«Μὰ, κύριε, κρυψάει ὁ κ. *, μαίνεσαι ἢ
 κραιπλά; ;

— Συγγνώμην, φίλε μου, ἀλλ' ἐνόμισα ὅτι
 ἐλησμόνησας τὰ δώσῃς εἰς τὸ θυλάκιόν σου τὰ
 πῆ ἀφοῦ τὸ ἐχόρτασας φαγητῶν.»

* *

*

«Τί ἔπαθεν ὁ ἥλιος καὶ δὲν ἐβγήκε ἀκόμη;

— Μπᾶ! σήμερον εἶναι ἑορτὴ καὶ θὰ κοιμη-
 θῇ ἡλίος περισσότερο.»

* *

*

«Ζῶν, ἔλεγεν ὁ κ. * πρὸς τὸν θαλαμηπόλον
 του, πάντοτε ὅταν ἔρχομαι τὸ ἑσπέρης σ' εὐ-
 ρίσκω κοιμώμενον!

— Τὸ κάμω, ἀφέντη, διὰ τὰ μὴ μένω . . .
 ἀργός».

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

5—ΑΠΡΟΟΠΤΟΝ

Ποία ἡ βραχυτέρα ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος;

6—ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ—Ψχ.—

7—ΑΙΝΙΓΜΑ

Ἄνευ φίλων καὶ οἰκείων εἰς τοὺς πάντας εἶναι ξένος
 Κ' εἰς τὸ ἄκουσμα κινδύνου εἰς τὴν κόγχην του ἐμβαίνει·
 Σ' τὸ ΕΓΩ μόνον γινώσκῃ τὴν στοργὴν του τὰ ἐγκαίρως·
 Ἰδοὺ ὄλος τ' ὁ ὄριζων τὰ λοιπὰ μηδαμινότης.

8—ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

χ σ ι ε ρ } διὰ τῆς καταλλήλου τοποθε-
 ι κατταν ι } τήσεως τῶν γραμμάτων σχη-
 ρ ι χ } ματισθῆτω γνωμικόν τι.

A.

9—ΑΙΝΙΓΜΑ

Elle est au ciel· Dieux ne l'a pas
 Elle n'est pas en enfers le Diable l'a
 Les filles l'ont deux fois
 Sait Luk l'a par devant
 Sait Paul par derrier.

S.

Ὁ ἐκδότης· ΣΤΕΦ. Η. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ δεξιόθυσσις ἐν ὁδοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου ἀρ. 30.

ΤΥΠΟΣ ΘΡ. ΠΑΝΑΓΕΩΝΑΡΗ